

Võru Gümnaasiumi
häälekandja

DICTUM

jaanuar 2021 (9)

FACTUM

ÖELDUD-TEHTUD

KUIDAS ME AASTA KOOLIKS SAIME...

ANNELY HINDRIKSON, õppejuht

Ei ole enam uudis, et Aasta Kool 2020 tiitli pälvis Võru Gümnaasium, kes kogus žürii hinnete ja rahvahääletuse tulemusena kõige enam punkte. Napilt järgnes Viimsi Gümnaasium ja punktiarvestuses kolmandaks tuli Tartu Forseliuse Kool. Rahvahääletusel andis oma hääle kokku 11000 inimest ja aasta kooli finalistide videosid vaadati ligi 50000 korda.

Osalesime konkursil ka eelmisel aastal ja jõudsime Viljandi Gümnaasiumi järel teisele kohale. Ju jäi midagi ikka kripeldama, et teist korda end konkursil proovile panime. Suurepäraselt võimalust ühiselt peeglisse vaadata ja seda peegelpilti loovalt ning lõbusas võtmes ka teistele näidata ei saa ju kaotsi lasta. Konkursi video valmimise eest seisid eeskätt hea meie vilistlased Robi Zuts, Rahel Ariel Kaur, huvijuht Andri Tallo ning mõisnik Laura Järvpõld, kes kaasasid protsessi ka hulgaliselt koolipere liikmeid.

Konkursi võitja on tavaks avalikustada ETV saate «Terevisioon» otse-eeত্রis ning saade toimub võitja-koolis (vt lk 3 saate ajakava). Nii ka seekord. „Salajane võiduinfo“ jõudis kooli esmaspäeval, 26. oktoobril, millega seoses küsiti kohe ka meie koolile iseloomulikku, nii inimesi kui tegemisi, mis või kes võiks saates kajastust ja tähelepanu leida, millised võiksid olla muusikalised etteasted. Teisipäevaks oli saate toimetajatel väljapakutust valik tehtud ning meile saadeti otsesaate kava. Räägiti läbi, millised saateosad salvestatakse ette, millised toimuvad otse, asuti asjaosalistega kokkuleppeid sõlmima. Neljapäeva lõunaks jõudsid Võrru esimesed „Terevisiooni“ esindajad koos saatejuht Reimo Sildveega ning salvestati ette videolood: poisid lipsusõlme sidumas, tüdrukud kõrgetel kontsadel kõndimas, kohtumine kooli vilistlastega Kuperjanovi jalaväepataljonis ja hispaania keele tund. ERRi ülekandejaam saabus neljapäeva õhtul ning kohe alustati ka ettevalmistustega reedehommikuseks saateks: veeti kaableid, sätiti kaameraid, timmiti valgust, seati valmis otsestuudio ja pop-up-stuudio muusikutele, grimmiruum jpm.

Reedene päev algas juba hommikul kell 5. Maja oli täis televisiooni vahendusel tuttavaid kui ka tundmatuid inimesi, kõik sagisid ringi ja ajasid mingit oma asja, pidi nina ette vaatama,

et mitte kaablitele komistada või kuhugi kinni jääda. Muusikud „äratasid“ oma hääle heliprooviks kell 6. Videokaamerad, ajakirjanikud, haridus- ja teadusministri saabumine, mikrofonija ühenduste kontroll, viimased juhised ja pilgud peeglisse, grimmikohendused, kerge ärevus õhus. Kell 6.55 see algas: „Tere hommikust aasta koolist 2020!“, kell 9.07 jooksid lõputiitrid, sinna vahele mahtus kõik nii, nagu oli planeeritud, väikeste apside ja lõbusate vaheseikadega, väriseva hääle ja grimmi varjus õhetavate põskedega, rõõmsa tordisõõmise ja lõbusa vestlusega. Kella 11ks oli tehnika kokku pakitud, külalised lahkunud ning maja tühi, justkui midagi poleks olnudki.

Tean, et nii mõnelgi saate vaatajal tekkis küsimus, miks just sellised valikud, teemad ja esinejad Võru Gümnaasiumi puhul, kui võiks rääkida veel temast ja temast ning nendest ja nendest asjadest. Valikuprintsiibid panid paika saate toimetajad, nemad omakorda lähtusid saate formaadist ja ajalistest piirangutest. Oma kitsendused seadsid nii kooli ruumid kui valgus. Rõõmustame ja oleme tänulikud võimaluse eest äratada Eestimaa oma koolis, tutvustada end ning näidata oma mitmekülgust. Aitäh kogu kooliperele!

AASTA KOOL – 2020

SISUKORD

KUIDAS ME AASTA KOOLIKS SAIME... ..	1
PORTREELUGU - SIIRALT ENDAST	4
ÕPPEKÄIGUD	5
MIS TEHTUD?.....	7
ÕPETAJATE PÄEV	9
JOHANNSEPÄEV	10
VALIKAINED	14
KONKURSS.....	19
QUANTUM.....	20
ELU SÕNAS JA PILDIS.....	21

TERE HOMMIKUST AASTA KOOLIST 2020: VÕRU GÜMNAASIUMIST! HÄÄLETAMIS TULEMUSED???

7:15 AASTA KOOL 2020

Haridus- ja teadusminister Mailis Reps annab üle aasta kooli karika. Vastu võtavad selle Võru Gümnaasiumi vilistlased Robi Zuts, Rahel Ariel Kaur ning õpilasesinduse juht Laura Järvpõld.

7:20 KOOL JA KASS

Võru Gümnaasiumi võiduvideos juba nägime kooli vapilooma kass Johannest, kes käib koolis ainult erilistel sündmustel. Aga kuidas Võru Gümnaasiumil muidu läheb, seda pärimelise direktor Karmo Kurvitsalt.

7:36 KAUGELT KOOLI

Kuidas maitseb puder koolisööklas ja kui kaugelt ka kooli tullakse, pärimelise kaksikutelt Eeva ja Liilia Varrikut ning eesti keele ja kirjanduse õpetajalt Ester Allaselt.

7:41 VILISTLASED KAITSEVÄES

Võru Gümnaasiumi riigikaitseõpe on eriline, sest tunnid toimuvad Kuperjanovi pataljonis. Uurime Karl Jõrgen Lõperilt ning Kaarel ja Joosep Koidolt, kuidas oli see seotud otsusega kaitseväge minna ning vaatame, mida noored kaitsevälased miinipilduri õppes on omandanud.

7:46 TUBLID ÕPILASFIRMAD

ÕpilASFirmade loomine on Võru Gümnaasiumis populaarne. Võru Gümnaasiumi vilistlane Kristiina Kõrbe näitab tooteid ja räägib õpilASFirmadest.

7:52 LAULAB HELLIKA OTSAR

Hellika võitis 2018. a rahvusvahelise muusikaolümpiaadi, 2020. a sai ülerligilisel olümpiaadil III koha ja pääses rahvusvahelisele olümpiaadile. Räägime temaga muusikast ja kuulame laulu ka.

8:08 MUSIKAALNE KOOL

Võru Gümnaasiumi üheks traditsiooniks on kujunenud muusikalide väljatoomine. Varasemalt on lavale jõudnud "Kivijäja Kalle" ja "Kardemoni linna rahvas ja rõõvid", kooli viiendal sünnipäeval anti muusikaliga "Grease" kultuurimajas Kannel lausa viis etendust. Eestvedajaks on olnud muusikaõpetaja Silja Otsar.

8:15 PINKSIMÄNG KOOLIS

Pinksimäng on koolis populaarne. Lähme vaatame, kas saame kooli pinksiässa Emil Elrond Karu vastu käe valgeks!

8:19 NOORTE PSÜHHOLOOGIA

Noorte seas on järjest suuremaks probleemiks vaimne tervis. Kuidas probleemidest jagu saada, räägib Võru Gümnaasiumi õpilasesinduse ja teadust populariseeriva Psühhobussi eestvedaja Kadri Treial.

8:25 ÕPIME HISPAANIA KEELT

Võru Gümnaasiumis õpetab hispaania keelt brasiillanna Daniela Ader, kelle emakeeleks on portugali keel, aga ta räägib ka hispaania, inglise, itaalia, hiina ja eesti keelt.

8:36 TEEME LIPSUSÕLME

Koolis on traditsiooniks saanud, et kehalise kasvatuse tunnis õpetatakse poistele ka sellist elulist teadmist nagu seda on lipsusõlme sidumine.

8:38 KÜLAS VILISTLANE

Leht nr. 2

[NEWS]HOMMIK.R.SAADE. 2

Kuidas vaatab oma kooliajale tagasi Võru Gümnaasiumi vilistlane Andreas Pall? Ta teeb meile muusikat ka!

8:53 KÕRGED KONTsad KÕPSUMA

Võru Gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja Ede Pähni juhatusel õpivad Võru Gümnaasiumi õpilased Ester Liira, Aveli Vendelin ja Kertu Peelo kontsakingadega kõndimise kunsti.

8:55 KIIKAME KLASSI

Kiikame korraks 12. klassi humanitaarsuuna õpilaste filosoofiatundi, kus tundi annavad Võru Gümnaasiumi kunstõpetaja Merit Süving ja vilistlasest praktikat Lilian Möttus.

PORTREELUGU – SIIRALT ENDAST GALINA NOSOVA

Matemaatikaõpetaja

Minu varajases lapsepõlves unistasid kõik tüdrukud saada õpetajaks ja kõik poisid kosmonaudiks. Aastad möödusid, kuid minu unistus ei muutunud. Kui lõpuklassides tuli matemaatikat õpetama suurepärase õpetaja Galina Šelkun, muutus minu unistus konkreetseks – ma tahan saada matemaatikaõpetajaks. Mäletan, kui me õppisime stereomeetriat, olin ma üks vähestest, kes kodutööga hakkama sai, ja seejärel selgitasin kodutööd klassile tahvli juures. Ja see meeldis mulle väga. Pihkva Riiklikus Pedagoogilises Ülikoolis, kus ma õppisin füüsika-matemaatikateaduskonnas, ei õpetatud meile mitte ainult erialaaineid ja nende õpetamise meetodikaid, vaid ka pedagoogikat, psühholoogiat, filosoofiat, ajalugu, inglise keelt ja meditsiini. Ülikooliseinte vahelt väljusime kvalifitseeritud spetsialistidena, kel puudusid vaid kogemused.

Nüüdseks, kui olen koolis töötanud peaaegu nelikümmend aastat, on ka kogemused tulnud. See on olnud emotsionaalne, kahtlusi ja muresid, rahunutust ja rõõmu täis eluetapp. Õpetaja elukutse on keeruline ning iga õppeaasta on minu jaoks jälle nagu esimene, nagu alustaks otsast peale. Kuid koolis on mul hea olla: mulle meeldib selgitada ja õpetada materjali, märgata laste huvitatud pilke, rõõmustada kolleegide ja õpilastega suhtlemise üle.

Nii mitu aastat koolis – võiks arvata, et kõik on olemas, ainult esita materjal, aga ma ei ole harjunud kasutama eelmise aasta tunniplaane. Iga päev valmistun ma järgmise tööpäeva tundideks, analüüsisid enda varasemat kogemust: mis õnnestus ja mis mitte, milliseid ülesandeid pakkuda järgmises tunnis, kuidas kiiresti tagasisidet saada, kellele õpilastest erilist tähelepanu pöörata ning kellele täiendavaid ülesandeid pakkuda.

Matemaatika on imeline teadus: ta on nii „kõigi teaduste kuninganna“ kui ka „teeb aju korda“. Matemaatika arendab loogilist mõtlemist ning õpetab ratsionaalsust ja tähelepanelikkust. Need omadused aitavad õpilastel rakendada omandatud teadmisi päris elus ette tulevates olukordades.

Foto: Galina Nosova fotokogu

Kuidas muidu selgitada õpilastele, mis on logaritm, funktsiooni tuletis või integraal, sest reaalsuses need ju puuduvad? Me selgitame neid rakendusülesannete kaudu: näiteks, kuidas antud tingimustes saada maksimaalset kasumit või kuidas luua Covid-19 matemaatilist arengumudelit.

Õpetaja elukutse on üks tähtsamatest. Iga inimese elus on õpetajaga seotud oma mälestused. Kõik õpetajad on erinevad ning igal õpetajal on oma iseloom ja omad nõudmised. Kuid

kõik me sarnaneme ühes: meie seas pole ühtegi, kes ei sooviks edu oma õpilastele, kes ei panustaks oma teadmisi ja kogemust, et aidata õpilastel saada haritud ja ausateks inimesteks.

Õpetaja olla on nii elukutse kui ka ühiskondlik roll, lemmikharrastus, töö ning kutsumus. Lühidalt, see on elu ise.

ÕPPEKÄIGUD

TALTECH-IS

MERILY JAKOVETS, 10R

25. septembril, VG õppekäikude päeval käis 10R klass Tallinna Tehnikaülikooli Tartu Kolledžis. Meile peeti kaks loengut ja korraldati kaks töötuba.

Esimeses loengus räägiti energiatõhususest ja erinevate hoonete sisekliimast; teises aga säästlikust eluviisist ning tutvustati mitmeid viise, kuidas oma ökoloogilist jalajälge saab vähendada.

Ökoloogiline jalajalg on meetod, mille abil saab välja arvutada ligikaudse maa-ala suuruse, mida on vaja meie poolt ühes aastas kasutatavate ressursside tootmiseks ja tekkinud jäätmete ning saaste ümbertöötlemiseks. Ökojalajälge ja looduse taluvust mõõdetakse globaalhektarites, jätkusuutliku eluviisi korral ei tohiks see olla suurem kui 1,8 gha inimese kohta. Tegelikuses elame vastutustundetult, st tulevaste põlvete arvelt. Veebist võib leida ökoloogilise jalajälge kalkulaatori ja selle abil oma jalajälge suuruse välja arvutada (<http://jalajalg.positium.ee/>).

Loengutele järgnesid töötöad. 3D-modelleerimise ja virtuaalse reaalsuse õpitoas saime tutvuda erinevate libearealsuse võimalustega, luua endale meelepärase mudeli ja seda soovi korral ka vaadata. Teises töötoas saime mitmel viisil mõõta pH taset. Enamik eluprotsesse saab elusorganismides normaalselt kulgeda üsna kitsas pH vahemikus (väärtused jäävad reeglina vahemikku 0... 14); puhta vee pH on 7, inimese vere ideaalseimaks pH tasemeks on 7,365. Inimene sureb, kui pH tase langeb alla 6,8 või tõuseb üle 7,8, sest rakkude talitus lakkab.

Õppekäik oli väga eluline, huvitav ja hariv.

10. H ÕPPEKÄIK TARTUSSE

ROMER RAAMAT, 10H

25. septembril külastas 10H klass Tartu Ülikooli Kunstmuuseumi ning jalutas giidi saatel Tartu kesklinnas.

Muuseumis toimus meil tund Vana-Kreeka teemal. Nägime palju Vana-Kreeka skulptuure ja saime teada nende kohta käivaid lugusid. Puutusime kokku nii antiikolümpiamängude, jumalate, Heraklese ja tema 12 vägiteo kui ka muude huvitavate isiksuste ja teemadega.

Pärast muuseumitundi oli aeg ennast sättida õue, nimelt algas Tartu Ülikooli peahoone eest jalutuskäik Tartu kesklinnas. Ringkäigul saime rohkesti teadmisi Tartu linna kohta. Käisime Raekoja platsil purskkaevu "Suudlevad tudengid" (kujur Mati Karmin) juures, kõndisime üle Inglisilla (valmis 1816. a-l J. W. Krause projekteerimisel; praeguse kuju sai sild 1836. a-l M. H. von Jacobi projekti järgi) ning olime Toomemäel. Nüüd me teame näiteks seda, miks Kristjan Jaak Petersoni mälestusmärgi saapad läigivad ning et üliõpilased puhastavad igal kevadel Karl Ernst von Baeri pead vahuveiniga. K. E. von Baer (1792–1876) oli loodus- ja arstiteadlane, polühistor (isik, kellel on laialdased teadmised ja/või oskused mitmes kunsti ja/või teadusharus), kirjeldava ja võrdleva embrüoloogia (teadus loote arenemisest) rajaja.

K. J. Peterson (1801–1822) sündis Riias Viljandimaalt pärit kirikuteenri pojana, teda peetakse eesti rahvuskirjanduse loojaks. Petersoni sünnipäeval, 14. märtsil tähistatakse emakeelepäeva. Kristjan Jaak nimetas end "maarahva" (eestlaste) laulikuks, pidades võimalikuks algupärase eesti kirjanduse loomist ("Kas siis selle maa keel / laulu tuules ei või / taevani tõustes üles / igavikku omale otsida?"), temalt on säilinud 21 eestikeelset luuletust. Ta oskas 16 keelt, sh mitut idamaa keelt. Kr. J. Peterson suri vaid 21-aastasena tuberkuloosi.

Oli tore, huvitav ja hariv õppekäik Tartus. Täname meie giide Tartu Ülikooli Kunstmuuseumis ja jalutuskäigul Tartus selle päeva eest.

KÄISIME AHHAA-S JA JALUTASIME TARTU KESKLINNAS

Õpilaste muljeid vahendas MARIKA KARDEN-RAUD, 10L klassi juhataja

25. septembril külastas 10. loodussuund Tartus AHHAA teaduskeskust. Kahe tunni jooksul vaadati üle erinevad

püsinäituse eksponaadid, prooviti oma julgust saalis "Ahhaa, foobiad!" ning külastati giidi juhendamisel Tartu Ülikooli ajaloolist meditsiinikollektsiooni.

Enamik õpilasi oli varem AHHAA-s käinud, seekord pidime olema maskides. Üllatavalt ebameeldiv kogemus. Püsinäituse eksponaadid oli varasemaga võrreldes palju juurde tulnud ning uuendatud. Saime põnevaid teadmisi bioloogiast (kanatibude arenemine ning sipelgapesa toimimine); füüsikast (Austraalia auk ja pendel); tegime erinevaid katseid ja lustisime sõidusimulaatoril.

Foobiaste toas saime kogeda maavärinat, karta ämblikke, elektrit, pimedat, tulekahju ning teisi kontrollimatuid olukordi.

Meditsiinikollektsiooniga tutvudes ning giidi juttu kuulates meenusime eelmisel aastal õpitud. Saime ka inimese anatoomiast palju uut teada. Päris õudne oli vaadata erinevate väärenegutega väikeseid inimesi ja saada teada, et neid klaasist purke hooldatakse pidevalt: kord kuus pestakse preparaadid üle ning vahetatakse säilitusvedelikku. Kõik, mida ema raseduse ajal teeb, mõjutab loote arengut. Palju õpetlikku saime teada erinevate haiguste kohta: vaatlesime väärenegutega koljusid, mitmesuguste haigustunnustega ajusid, suitsetajate kopse ning südant, sapi- ja neerukivisid ning palju muudki. Kohtumeditaationi kollektsioonides olid erinevad esemed, mida inimesed on alla neelanud. Samuti näidati, milliste asitõenditega on saanud kuritegusid tõendada.

AHHAA keskuse külastust soovitaks kõigile, eriti huvilistele.

Pärast teaduskeskust jalutasime Tartu kesklinnas. Oli tore saada teadmisi ülikoolilinna ajaloo kohta. Nägime õhku lastud Kivisilla varemeid, Tartu Pisa torni ehk viltust maja, fotodelt hooneid, mida Tartu kesklinnas enam ei ole, näiteks Toomemäe serval asunud 500-kohalist kino.

Käisime ülikooli peahoone juures ning vaatasime teisi alma mater'iga seotud hooneid; erinevaid kujusid: Gustav II Adolphi (1594–1632) monumenti ülikooli peahoone taga (tema on see Rootsi kuningas, kelle loal rajati 1632. aastal Academia Gustaviana, tänase nimega Tartu Ülikool) ja Jõgeveste mõisniku feldmarssal Barclay de Tolly (1761–1818) mälestusmärgi

väikeses pargis. Tekkis tunne, et tahaks Tartu ajaloost rohkem teada saada.

Õppekäik oli tore, natuke rohkem oleks võinud olla vaba aega ning natuke vähem töölehti AHHAA-s, aga soovitame siiski sellist päeva kõikidele.

Mõnikord mahub kogu klass ühele pingile.

ERMI KÜLASTUS

SILJA OTSAR, 11H klassi juhataja

11. humanitaarklass külastas õppekäikude päeval, 25. septembril 2020 Eesti Rahva Muuseumi, osaledes ka muuseumitunnis „Tants epideemia ümber“. Enne minekut olid õpilased jaotatud klassijuhatajatunnis rollidesse ning valmistusid õppepäevaks veebimaterjalide abil.

Kõigepealt tutvusime ERMi püsiekspositsiooniga, pöörates tähelepanu just erinevate aegade haigustele ja keskkonnamõjudele. Seejärel pakuti tegelustoas võimalust läheneda epideemianähtusele probleemipõhiselt: milline on epideemia elukaar, kuidas taud maailma muudab, millised teadlased ja teadusvaldkonnad on selle nähtusega seotud ning kuidas nüüdisaja teadus sellesse suhtub? Teema mängiti läbi rollimängu-pressikonverentsina. Õpilased kehastusid epideemia puhkemisega seotud eluvaldkondade esindajateks ja teadlasteks (viroloogia laborispetsialist, epidemioloog, väliepidemioloog,

sotsiaalministeeriumi esindaja, ökoloog, immunoloog, sotsiaalpsühholoog, meditsiiniajaloolane), et mõtestada oma rollist lähtudes lahti epideemiat kui nähtust ning lahendada oma valdkonnaga seotud ülesandeid.

Indiviidi ja keskkonna keerulisi seoseid käsitleti nii inimesekesksest vaatepunktist (epideemia kui looduse reaktsioonist tingitud oht inimkonnale) kui ka n-ö looduse mätta otsast (epideemia kui reaktsioon inimtegevusele). Pressikonverentsi juhtis kindlalt ja professionaalselt meie mõisnik Laura Järvpõld, olles seekord sotsiaalministri rollis.

Põnev muuseumitund oli valminud koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi ning SA Eesti Teadusagentuuriga.

Pärast väikest vahetundi saime „magustoiduks“ muinasjutulise elamuse näitusele „Elas kord...“, mis viis meid allmaailma ja imemetsa. Väga huvitavalt ja visuaalselt atraktiivselt üles ehitatud näitus kutsus tutvuma muinasjutumaailmaga eri aspektidest: võlujõuga asjad (seitsmepenikoormasaapad ja lendav vaip), muinasjutuloomad, arvumaagia, surnute maailm, sepatöö ning saunaga seotud uskumused jne. Kuulama panid muinasjuttude tüüpvetetest jutustavad hologrammid, seikluslikkust pakkus laserkiirte koridoris pugemine, mõtlema pani muinasjuttude äraarvamine vihjete järgi, võideldi kolmepäälise draakoniga jne. Tehti ohtralt toredaid pilte ning näituselt lahkudes said kõik endale isikupärase „õnne valem“; üks oli näiteks selline: „Tahad suurt varandust? Osta oma kassile saapad.“

Meie õppekäigupäeva „tunniplaanis“ olid ajalugu, bioloogia, keemia, keskkonnakaitse, ühiskonnaõpetus, kirjandus, psühholoogia, kunstõpetus, suhtlemisõpetus. Lõiming missugune!

TÕRAVERES

11R klassi õpilaste kogemusi

11R klassi õpilased osalesid Tõravere Observatooriumi aktiivõppeprogrammis kaugseire, kosmosetehnoloogia, satelliitide ja astronoomia valdkonna tundmaõppimiseks.

- Meile tutvustati kosmosetehnikat ning näidati satelliite.

- Nägime Põhjamaade suurimat, 1,5 m läbimõõduga peegelteleskoopi ja saime pisut aimu, kuidas ta töötab.
- Seal oli 1,5 m peapeegliga optiline teleskoop, millega tehakse muutlike tähtede spektraalvaatlusi.
- Meile näidati 200 000 eurot maksvat kaamerat ja GPS-i „värgendust“.
- Saturn V raketil on 160 000 000 hobujõudu. Saturn V raket võtab kütust 15000 l sekundis. Falcon 9 raket on natuke säästlikum ja võtab ainult 10000 l sekundis
- 1 kg esemete kosmosesse saatmine maksab 1000 eurot.
- Kohapeal oli võimalik näha kosmosest tulnud meteoriiti.
- Sain teada, et meie, eestlaste EST CUBE on väga-väga-väga-väga-väga väike ja see mahuks ära mu taskusse.
- Saime teadmisi universumi kohta.
- Tornijuurde viiva tee äärde oli ehitatud Päikesesüsteemi makett. Nägime päikesekella.
- Rühmades uurisime erinevaid tähtkujusid. Minu rühmal oli ülesandeks uurida Orioni tähtkuju.
- Õppisime tähtkujusid tundma. Tegime rühmades töölehti, igal rühmal oli oma nimi ja erinevad tööülesanded, hiljem kandsime oma töö ette.
- Saime teada, mis kellaajal milliseid tähti näha saab.
- Nägime ka vana head Windows XP-d.

IKKA VARGAMÄELE MÕELDES

Traditsiooni järgides käisid abiturientid selgi sügisel Tammsaare-mail. Pearu ja Andrese valdustele läheneti Kodru raba kaudu. Koroonaohtu tõttu oli muuseumis töö ümber korraldatud: giid rääkis õues ja hoonetes tuli igäihel omapäi ringi vaadata. Õnneks soosis meie kultuuriretke suviselt soe septembriilm.

Mis abiturientidel silma-kõrva-hinge jäi?

- Vargamäe on nagu aken minevikku, peegeldades meie kultuuri ja identiteeti. See vaev, mis nähti, ja töö, mis tehti, löid eeldused ja võimalused meie tänapäevaks. Olen tänulik oma elutingimuste eest.
- Muuseumi kassi nimi on Anton (Anton oli armas!) ja piibel sama vana kui kirjanik, seega siis 1878. aastast. Anton Hansen oli pere 12 lapsest ainus, kes sai rohkem haridust kui „3 klassi külakooli“: ta jõudis lausa Tartu Ülikoolini välja, kahjuks jäi juristidiplom tervislikel põhjustel saamata.
- Mustvalged fotod, mis olid seintel suurendatult, andsid väga hästi edasi tollast eluolu.
- Eesti loodus on ainulaadne. Sain aru, miks Tammsaare teostes, nt „Kõrboja peremehes“, on tegelastele loodus nii tähtis: ta elas ikka väga ilusas kohas. Rada talukompleksini oli nii puhas ja puutumata; ilus silmale sellist rabakooslust vaadata. Kunagi sumbati rabas, aga meie pääsesime üle kuiva jalaga – elu läheb ikka aina paremaks.
- Naabrite maja oli tegelikkuses nii lähedal. Üllatas, et ukсед olid väiksed ja madalad, aga lagi nii kõrgel, et oleks saanud klassikaaslase kukile võtta. Pidin igast uksest sisenedes kõvasti võimlema. Kas tõesti olid inimesed vanasti nii lühikesed?
- Eri lised aiad piiritlesid hoovi, teid ja põlde. Ma pole selliste aedadega ümbritsetud kompleksi enne näinud.
- Vanasti olid inimesed nii rikkad, et neil oli riiete jaoks oma „tuba“. Ait on alles sellest ajast, kui Tammsaare vanemad Vetepere külla Põhja-Tammsaare tallu kolisid, see oleks nagu „Tõe ja õiguse“ autentsuse üks tõestusi. Sain sellest loost rohkem teada, kui kajastati filmis.
- Vargamäel oli vaikne, kuidagi liiga vaikne.

- Saime näha, kuidas Krõõt vett tassis: raandad, suured puust ämbrid, olid isegi tühjalt ja läbi vettimata väga rasked ja kaev majast peaaegu et kilomeetri kaugusel. Räägitakse, et naised on nõrgem sugu, seda nähes aga ...
- Mulle tuli üllatusena, et neil polnudki sauna, et kõik pesid end samas palis, kusjuures vett ei vahetatud. Esimesena võttis vanni kõige tähtsam pereliige ja viimasena kõige väiksem laps. Toona oli tähtsaim rasket füüsilist tööd tegev perepea, nüüd aga keerleb elu beebi ümber.
- See, et Juss end üles poos, oli kõigest kirjaniku fantaasia. Nüüd on nn Jussi kuusk ka alla saunarahva elamu juurde istutatud. Saun polnud mitte pesemishoone, vaid elukoht, mille eest saunarahvas taluperemehele tööd pidi tegema.
- Kohapeal olekski nagu filmis olnud. Sobib kõigile külastamiseks, lapsed saavad kiikuda ka.
- Minu meelest liiga pikk sõit selleks, et saaksin öelda: „Ma olen seal käinud.“ Rabas oleksime võinud käia ka siinsamas, Lõuna-Eestis.
- Huvitav oli kuulda, et „Tõe ja õiguse“ tegelaste prototüübid olid tema vanemad ja naabrid, et nii palju oli tegelikkuses ka juhtunud, nt koera lugu, Pearu krutskid. Oru talus elavad tänase päevani Jakob Sikenbergi järeltulijad ja praeguse omaniku nimi on samuti Pearu. Kohtukulli ette mindi koos, ühe hobusega (miks mõlemat väsitada?). Ehteestlaslik (talupoja)hoiak – sai oma õigust taga ajada ja samas ka meelt lahutada.
- Tundsin end päris väiksena kohas, millel on nii palju lugusid rääkida.

MIS TEHTUD?

TA LOENGUD VÕRU GÜMNAASIUMIS

CASEDY RÄST, SANDRA UIBO, 12R

17. novembril külastasid Võru Gümnaasiumi akadeemik Jaak Järv ja Tartu Ülikooli juhtivteadur Anu Noormaa. Loengul osalesid 11L, 11R, 12L ja 12R klass, huvilised, soovi korral oli võimalik vaadata veebiülekannt.

Alustuseks tutvustas akadeemik Jaak Järve akadeemiate tekkelugu. Akadeemia pärineb juba vanast ajast, kui mõtlevad

inimesed said kokku ja arutlesid probleemide üle. Tänapäeval mõistetakse akadeemia all haritud osa inimkonnast ehk mõtlemaid, haritud ja intelligentseid inimesi. 1938. aastal asutatud Eesti Teaduste Akadeemia, millesse praegu kuulub 60 liiget, funktsioon on anda nõu neile, kes seda vajavad. Eestis pole mitut akadeemiat, on üks, mis hõlmab mitut valdkonda, ning see on suurim erinevus, võrreldes teiste riikidega. Suuremates riikides on iga valdkonna jaoks oma akadeemia.

Eesti TA kuulsamad liikmed on näiteks Arvo Pärt ja Hando Runnel, kes tegelevad kaunite kunstidega. Valdkondadel on erinevad ülesanded, kuid neid kõiki ühendab ühisosa, milleks on hoida soome-ugri keeli. Teaduste Akadeemia asub Tallinnas Toompeal. Akadeemik Järv kutsus ka meie kooli Toompeale, kui viiruse levik on vähenenud. Publiku hulgast tuli küsimus lektori tegemiste kohta. Saime teada, et tema erialaks on loodusteadused, kuid ise peab ta end keemikuks; mälu järgi kuulub ta akadeemiasse 1997. aastast.

Anu Noormaa, Tartu Ülikooli juhtivteadur, endine Tartu Observatooriumi direktor, rääkis teemal “Kosmoseriik Eesti”. Ta oli loonud veebikeskkonna, kuhu õpilased said esitada küsimusi, mis kokkuvõttes osutus hämmastavalt edukaks. Noormaa seletas lahti, mis on kosmos: planeedi Maa lähim ümbritsev ala ca 100 kilomeetri raadiuses, edasi on Univesum. Kosmose teemadel on rääkimiseks on vaja baasteadmisi ja need olid teada juba 500 aastat e.m.a. Tähtis on igat väidet tõestada ning see ongi kosmoseteaduse peamine eesmärk. Tänapäeval on tänu tehnoloogiale väga hea võimalus kontrollida väiteid ning kui vaja, siis teha seda aina uuesti. Tehnoloogiad, mida kasutame Maa peal, on kolme tüüpi: a) Maa jälgimine kosmosest; b) satelliitide abil asukoha määramine; c) kommunikatsioon. Eestis on kosmose tippteaduse pädevus kogu aeg olemas olnud, kuid kosmoseambitsiooni Eestil pole. Juba 1802. a. avati F. G. W. von Struve (1793-1864) juhtimisel Taru Ülikoolis observatoorium. Eestis oli siis maailma parim taeva vaatlemise instrument. Kuna üksinda ei suuda me neid kolme valdkonda realiseerida, liitus Eesti Euroopa Kosmoseagentuuriga (asutati 1975. aastal; praegu on 22 liikmesriiki), mille peakorter asub Pariisis. Töö kosmoseagentuuris toimub delegatsiooni kaudu; ESA-l on Euroopas 9 keskust. Eesti ei suudaks oma eelarvest 3,7 miljonit maksma minevat astronauti koolitada. ESA-ga liitudes on boonuseks ka missioonidel osalemine. Üks suur

missioon on nt Gaia, mille satelliitide eesmärk on kaardistada meie galaktika tähed. Lisaks on Eesti allkirjastamas lepingut, et luua ESA hariduskontor, mille põhieesmärk on pakkuda koolitust ja materjali õpetajatele, mida nad saavad õpilastele edasi anda. Õpilased kasutasid veebikeskkonda küsimuste esitamiseks ning kuna paljud soovisid teada saada, kuidas Anu Noormaast sai kosmosespetsialist, siis rääkis ta veidikene ka sellest.

TA akadeemik Jaak Järv tutvustas teemat “Molekulid meis ja meie ümber”. Ta selgitas mõistet laua saagimise abil: kõige väiksem tükk, mida enam saagida ei saa, on justkui aatom, millest molekulid koosnevad. Molekul on väikseim osake, millel on selle aine omadus. Aine keemilisi omadusi on ainult üks ehk võime reageerida millegagi. Esimene keemiline reaktsioon, mida inimene kasutama hakkas, on põlemine. Kuidas on molekulid seotud inimesega? Näited: me ei söö toorest liha; kanname riideid, mis on sünteetilised ja tehtud naftast; mobiiltelefon koosneb keemia produktidest. Seetõttu ei saa jätta keemiat ka õppekavast välja, sest elementaarained peavad inimesel olema. J. Järv rääkis ka viiruse arenemist ja levikust kehas ning vaktsiinide leiutamisest ja tootmisest.

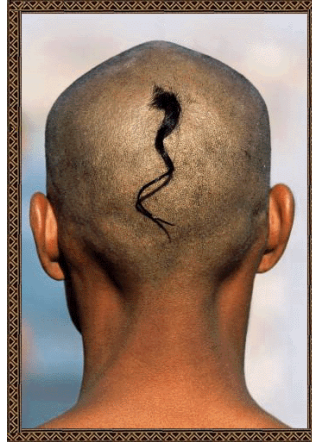

ÜKS PÕNEV KOHTUMINE

MERIT SÜVING, kunsti- ja filosoofiaõpetaja

11. novembril 2020. aastal kutsusime humanitaarklasside õpilastele külla krišnaidid ehk Krisnale pühendunud. Hare

Krišna liikumine on noor, alles 20. sajandil hinduismist välja kasvanud usuvool, mille rajas india mees Srila Prabhupada, kes reisib 65-aastasena New Yorki. Tema õpetuse võtsid omaks hipid. Krišnaidid usuvad, et inimesel on surematu hing, mis sünnib maisesse kehasse aina uuesti. Nad ei söö liha, kala ega mune, vaid taimseid toiduaineid ja piimasaadusi; ei tarbi meelemürke (narkootikume, alkoholi, tubakat); ei joo kohvi ega teed (v.a taimetee).

Krišnaidid uurivad sanskritikeelset pärahakirja Bhagavad-gitaa, häirivate mõtete tõrjumiseks laulavad mitu korda päevas Krišnat ülistavat mantrat „Hare Krišna, Hare Rama“. Krišna mungad elavad tsölibaadis, nad tunneb ära välimuse järgi: oranž riietus, otsa ees ja ninal on märk, pea on aetud küllaks, aga taha on jäetud juuksetutt.

Foto: https://pm1.narvii.com/7067/c66775ef19298b1dcd0880ff35673f810212e928r1-283-400v2_hq.jpg

Külalised pakkusid oma taimetoitu – halavaad, taevalikku Hare Krisna mannapudingut, mille retsepti ja valmistamisõpetust munk Lila-shuka Das (Lennart Eistre) meiega lahkelt ka jagas.

- 200 g võid
- 225 g nisumannat
- 600 ml keeva vett
- 300 g suhkrut
- 1 tl vaniljesuhkrut

Võta kuiv pott, sulata selles või, lisa nisumanna ja rösti madalal tulel u 15 minutit (jälg, et ei läheks kõrbema), lisa vaniljesuhkur ja suhkur. Sega korralikult, kalla ettevaatlikult peale keev vesi (manna võib hakata pitsima). Sega kogu mass kiiresti läbi, et manna ei läheks tükki ega kõrbeks põhja. Kuumuta madalal tulel u 5 minutit, kuni saavutad halavaa konsistentsi: manna hakkab poti seinte ja labida (vm) küljest lahti laskma. Tavaliselt jagatakse halavaad kulbiga otse potist, aga võib ka alusele laiali laotada ja jahtunud massist tükid lõigata. Lila-shuka Das pakub halavaad

armastuse ja pühendumisega kõigepealt jumal Krišnale. Selle, mis jäi silma ja kõrva kohtumisest krišnaütidega, panid kirja 11. humanitaarklassi õpilased.

- Elu peab nautima, aga mitte kogu aeg pidu pannes, vaid rõõmu jagades. Nad selgitasid, et igäihes on sisemine rahu, tuleb oodata õiget hetke, et see üles leida.
- Huvitavad soengud – pea oli üldiselt küllaks aetud, pealalele oli jäetud väike juuksetutt, mis aitab koondada energiat. Nad kandsid lihtsaid soojades toonides riideid.
- Loengu lõpus jagasid nad kõigile maiust, põhjendades oma teguviisi sellega, et nende usu järgi viiakse alati küllakosti ja pakutakse külla tulnutele head-paremat.
- Keha on masin, millega hinged sõidavad. Kui keha vananeb, viskab hing selle n-ö minema ja leiab uue keha, seega oleme pidevas ringluses ega kao kunagi. Keha on tähtsusetu, igavesti elav hing aga see, kes me tegelikult oleme.
- Krišnaidid olid väga rõõmsad inimesed, nad ei surunud oma usku peale, vaid seletasid selle lahti.
- Maailmas on nende veendumuse järgi vaid üks jumal, kes kannab erinevaid nimesid. Igas kultuuris nähakse teda isemoodi (heal lapsel mitu nime). Krišna ei hoiä käes sõjariistu ega ole agressiivses poosis. See inspireerib tema jüngreid, kes laulavad igal võimalusel oma jumalale, seeläbi teda ülistades. Kui jumal on õnnelik, oled sinagi õnnelik. Üks õige jumal on kui president ja teised (Buddha, Allah jne) on ministrid. Kõik jumalad on ühenduses peajumal Krišnaga nagu puu lehtedega – kui kastad puud, saavad sellest osa kõik lehed.
- Kartsin, et tunnen end loengus ebamugavalt, kuid nad suutsid luua väga meeldiva õhustiku; meeldis, et nende jumal on rõõmus, pidulembene; meeldis see lugu, kus keegi tahtis teda, kes jumalaist on peajumal – see oli see, kel polnud relva käes. Krišnat kujutataksegi pilli mängimas ja elu nautimas. Nende püha tekst Bhagavad-gita õpetab elu nautima ja õnnelik olema – elu on pidustus, seetõttu lauldakse „Hare Krišna!“.
- Minu jaoks oli see meeletult armas, kuidas nad olid nii sees selles, millest rääkisid. Kiidan väga, et meile tuuakse kooli erinevate veendumustega inimesi.

ÕPETAJATE PÄEV

05. oktoobril tähistas Võru Gümnaasium õpetajate päeva ja kooli sünnipäeva. Nagu tavaks, korraldavad õpetajate päeva 12. klassid. Ettevalmistused algasid ideede kogumise ja ülesannete jagamisega: 12. reaalklassi õlule jäi logistika (aula kujundus, tunniplaan, ruumide jaotus, infostendid), humanitaarklass kujundas tänukirjad ja meened, loodusklass vastutas aktuse sõnalise poole eest (õpetajate räpp ehk tänukirja tekst, konferansjeed).

8.30 algas aktus. Konferansjeed Kätlin Käpa ja Rainer Luht meenusid ekspresidendi T. H. Ilvese sõnu: „Õpetaja on inimene, kes hoolsa aednikuna paneb iga päev tükikese oma mõistusest ja südamest noortele kaasa.“ Õpetajate päeval on asjad pisut teisiti: abiturientid töötavad, et õpetajad saaks „puhata ja mängida“. Selline töökorraldus nõuab aga oma direktoriga sõlmitud töölepingut.

VG direktor Karmo Kurvits andis võimu üle noorele asendajale Reio Helekivile, kes leidis, et uus olukord loob lennukaaslastele võimaluse testida ennast: kas neile on kaasa antud kutsumus ja kirm „õpetada kõiki teisi elukutseid“.

Selleks et saaks noored uuele töökohale lubada, tuli neil allkirjastada füüsilis-digitaalne tööleping: tõusta püsti, asetada parem käsi südamele, vasak telefonile ja töötada järgmist:

Mina,

Võru Gümnaasiumi abiturient,
luban täita
minu turjale laotud kohustusi
vastu vaidlemata
ja viilimata.
Töotan mitte kuritarvitada
mulle antud
väikest võimu.

Pühendan kõik oma teadmised ja oskused
vaimupimeduse
väljajuurimisele.

Luban, et kohtlen kõiki õiglaselt
ja toetan oma saatusekaaslast.

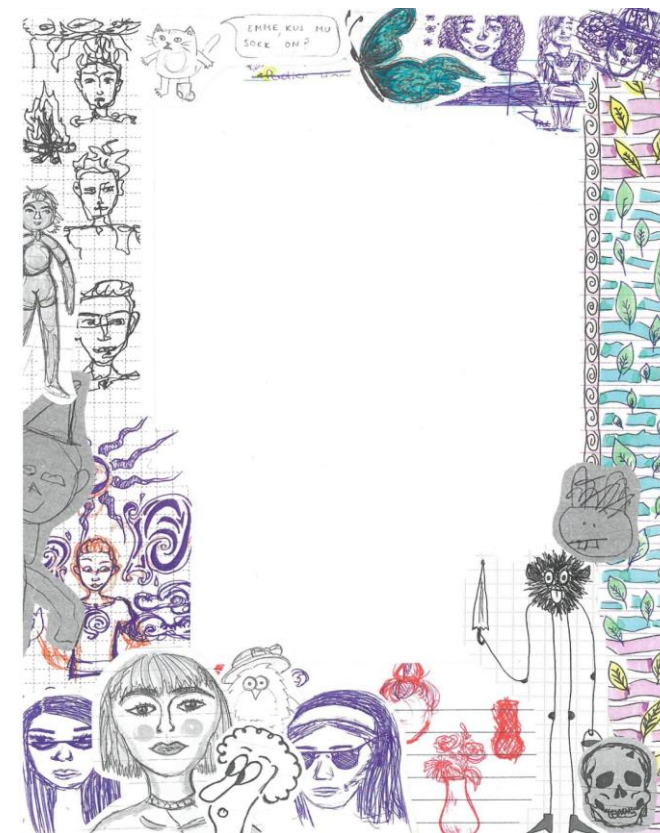
Kohustun
seda vannet täitma
ja andma tagasi
kõvasti
targemad pead,
kui olid hommikul.

Rainer ja Kätlin arutlesid kuulajatega sõna mõju üle – kui palju ja milliseid sõnu tuleks öelda, et jutt päralt jõuaks. Inimesi puudutavad vaid need sõnad, mis on öeldud õigel ajal. Abiturientid olid õpetajate suust kukkunud pärlid hoolega üles korjanud ja andnud need sõnaseadja võimekatesse kätte. Kristofer Järvelaht pani pedagoogide märkused, killud, lemmikväljendid, fopaad, kummalised avaldused, värvikad seigad räpi sisse ja kandis kogu loo publiku rõõmuks ette. Ja et see õpetajatel ühest kõrvast sisse ja teisest välja ei läheks, anti lugulaul (+ vitamiinipomm) igapäevale kodus meelisklemiseks kaasa ka; tänukirja taustaks 12H õpilaste konsepte ilmetavad kriipamised. Aktuse lõpetas Kätlini südamlilik laul.

Võim ja voli käes, pöörati õpetajate positsioon ümber: neist said VG õppurid. 1. tunni andis 12L, õpetajatel tuli üksteisega võistelda leidlikult koostatud „Rohevillakus“ ja „Aliases“. „Teine tund oli mate“, 12R-ist pärit noored õpetajad kandsid hoolt, et see poleks „unede aeg magusate“. Kokkuvõte: enamik klassist peab end kirja panema õnnetundi ja enne seda käima kohustuslikus konsultatsioonis. Hiilgasid Anna Marita, Galina ja

Piret (m.o.t.t.). 12H korraldatud kunstitunnis valminud äratundmismängu sai näha 0-korruse stendidel.

Pahupidi tööpäeva lõpus kogunes koolipere taas aulasse, õpetajate ootuste vastaselt andsid noored pedagoogid volikirjad tagasi ja taandusid teatava kergendustundega õpilase positsioonile. Status quo taastatud, jätkus kooli sünnipäev. Salapäraseks sünnipäevaütlatuseks osutusid Uku Suviste ja Peter Pöder. See pani toredale päevale krooni pähe!

JOHANNESPÄEV

Novembrikuu 4. päeval tähistas koolipere johannespäeva, et võtta VG täieõiguslikuks liikmeks 10. klassi õppurid. Sel aastal otsustasid abiturientid loobuda suunapõhisest 10ndike jaotamise süsteemist ja kass Johannese auks ei löödud mitte rebaseid, vaid kasse. Küssupojukeste välimuse määras peremehe õppesuund: humanitaari kassipoegade värvigammas domineeris oranž + roosa; loodussuuna kiisudel peo- ja/või biotoonid; reaalsuunal aga hall + must. Peremees „kiibistas“ hommikul oma kassikese(d), st lisas midagi, et kõigil oleks teada, kes on selle kassi omanik.

10. klassidel tuli enne tähtsat päeva luua ood oma suuna n-ö tüviteemale.

Päev algas hommikuvõimlemisega (Gerda, Kaili, Karl-Gustav). Peremehe ülesanne oli tuua oma kassike trenni ja kontrollida, et ta ei viiliks virgutusvõimlemise ajal. Vahetundides oli peremehe asi hoida oma lemmikloom tegevuses. Kui omanik osutus laisaks, võis ula peale jäänud küsu sattuda/minna kasside varjupaika, kus vabatahtlikud kassipaitajad tõstsid tema tuju erinevate mängude abil. Pikal vahetunnil polnud meelelahutusega muret, 12ndikud kandsid selle eest hoolt, organiseerides tegevust (Birgit, Marika).

Päeva lõpus kogunesid peremehed ja lemmikud aulasse, kus pandi proovile nii koolipere kandidaatide füüsiline kui vaimne võimekus. Cassidy ja Teele Ann meenutasid inglaste vanasõna, mis ütleb, et „Kassil on üheksa elu. Kolm esimest elu mängib ta maha, kolm järgmist hulgub ringi ja viimase kolmega jääb paikseks“, selgitades olukorda järgmiselt: „Teie elus on kätte jõudnud järgmised 3 aastat, mille veedate aadressil Seminari 1.“ Sõnadega „Võtkem seda siis kiita!“ anti kassihakatistele korraldus kanda ette oodid.

10H laulis kiitust paabeli segadusele ehk keeltele:

„Mon cheri, kas tahad minna
avastama maad ja linna,
metsi, mägesid ja maid?
Ees meid ootab maailm lai!
Selleks keeli on vaja,
daragaaaaaja majaaaa,
et teaksid, ees ootab sind ööööömaja,
café, adventures muidugi.
Sinuga koos neid kogeda tahan ma.
Ei peida end, see on hea nõuuuuu,
sul teada me jõuuuuud.
Oo, mu keel, oo, mu keel,
oled alati mu meeeeltes!
Oo, mu keel, oo mu keel,
see saanud ajalooooks.
Prezioooooo, ciao bella, mu kaunitaaaaar –
ma kõikides keeletes sind akmastan!
Pole elu sinuga lihtne ega prii,
üha õppima pean sõnu raskeid ma niiii!
Nüüd teada saan, mis jõud on see.
Ma katsun – piire murrann veel.
Ei halb, ei hea, sest olen nüüd
ma friiii!
Oo, mu keel, oo, mu keel,
Oled alati minu meeeeltes!
Oo, mu keel, oo, mu keel!
See saanud ajalooooks.
Leeeeben und liiiben, žõt i ljuubiiii!
Sest keeled just sobivad hummile.“

10L kiitis taevani fotosünteesi:

„Oo süsihappegaas, vesi ja valgus,
see kõik oli ju maailma algus.
Metsal väga oluline ülesanne täita.
Õhu head seisundit tagada aitab ta.
Iga põõsas ja puu,
teeb puhta õhu iga kuu.
Ref: Süsihappegaas, päike ja vesi
hapnik meile jõuab sedamisi
kloroplastid teevad aina tööd
tegevusi täis on nende päevad ja ööd
Oo fotosüntees, oo fotosüntees,“

ei peatu keegi su ees!
 Meil kõigil on sind vaja,
 nagu koopal oma kaja.
 Taimed loovad puhast õhku,
 iga hommik, lõuna, õhtu.
 Oo fotosüntees, oo fotosüntees,
 ei peatu keegi su ees!
 Taimest kõik saab alguse,
 läbi päikesekiirte valguse
 C6 H12 O6-
 see ongi ju glükoos
 Päike annab alguse,
 ning fotosüntees saab alguse
 CO2-st saab O2,
 nii tekib hea õhk, pliks plaks
 Refrään:
 Fotosünteesi protsess on lihtne
 ükski roheline taim ei ole ihne
 oma töö vilja jagavad nad meile
 selle abivalmiduse eest peame tasuma neile.“

10R ülistas oma leivanumbrit trigonomeetria:

„Oo – trigonomeetria - sind ma ei jäta, kuigi vahel võin sattuda hätta.
 Trigonomeetriliste funktsioonide väärtuste tabel,
 pähe seda ei õpi, sest ma olen rebel.
 Matemaatika parim osa on ju see, mis ma ilma sinuta küll teeks.

Siinus on tangensist natuke lihtsam, üle tangensi seda ma alati ihkan,
 aga koosinus tekitab natuke viha - siinusel pole ju midagi viga!
 Oo, kõikvõimas trigonomeetria!
 Tänu sinule me leiame kolmnurkade nurki,
 su teadmiste kaev nii põhjatu näibki,
 et võibki neid vastuseid otsima jääda.
 Oo, tangens, ma sinu jaoks põlvedele langeks
 Oo, siinus, ma sinu eest kätel veel liiguks
 (kurat, sulu ees on jälle ju miinus!).
 Kui ette juhtuvad x-id, siis olen ma kiirus.
 Koosinus, sa oled ju tore, sinuga mul muret üldse ei ole.
 Keeruline pole arvutada siinust, trigonomeetrias pole ühtegi miinust.
 Välja arvatud sai mul tangens, selja see võttis kangeks.
 Oo, matemaatika, sa väike sell,
 pärast tundi mu peas on karussell.
 Oo, alfa ja beeta, teid pole mõtet ajus keeta.
 Trigonomeetria raskem kui mägi, loodan, et see ei saa kunagi läbi.
 Mitu päeva ja mitu ööd – öösel kell kaks teen matat ma veel.
 Oo, trigonomeetria! Oo, kolmnurgad mu vihikus.
 Nurgad meid liidavad, lapsed neid kiidavad.
 Oo, trigonomeetria! Oo, kolmnurgad mu vihikus.

Ülistuslaulud pälvisid publiku aplausi. Seejärel vaadati, kui kiiresti, osavalt ja täpselt mõistavad nad oma klassijuhatajat, ehk algas „Alias“. Abituriendid olid ette valmistanud suunapõhise sõnavara, mida klassijuhatajad oma kiisukestele 1 minuti jooksul selgitama pidid. Tasuks kostis korralik „MJÄU!“.

Kassid said toredasti hakkama, eriti kui arvestada seda, et nad armastavad töötegemise asemel mängida. Cassandra, Reio ja Rainer, kes mõistavad kasside hingeelu, pakkusidki neile võimaluse näidata osavust lina pööramise ja linaga sõudmise mängus. Õige otsus – elevus tõusis laeni!

Lapsukeste osavus testitud, astusid nende ette väärrikad paiksed kassid Kätlin, Teele Ann ja Tarvi, et võtta kiisudelt vanne:

Arvestused liginevad ja
 nüüd saabub tõe hetk

VGs saan jätkata siis,
 kui kursused on positiivsed,
 kui olen viks ja kraps
 kui ei jää kunagi lukus ukse taha,
 ei unusta kosmoseühendust hotelli panna,
 ei kanna rebitud teksasid,
 ei näita paljast kõhtu
 teretan kõike ja kõiki
 ei jäta kusagil piletit piiksutamata
 lepin supipäevaga
 kuigi jumaldan kala ja tema päeva
 ma näen kõike
 ma kuulen kõike
 ma tean kõike
 võidan kõik olümpiaadid
 teretan kõike ja kõiki
 ma avan abituriendile ukse
 ma olen pasun, mis äratav tunnis tukkujaid
 ma kaitsen kooli au
 teretan kõike ja kõiki
 ma alustasin Võru gümnaasiumis
 ja lõpetan Võru gümnaasiumi
 lähen laia maailma
 ja kiidan oma kooli õnnetundi
 nüüd ja igavesti

Vanne öeldud, andsid peremehed oma lemmiku(te)le Võru Gümnaasiumi rinnamärgi, tunnistades nad seeläbi endaga võrdväärteteks koolipere liikmeteks.

Meie johannesepere kasvas $29+28+27=84$ liikme võrra. DF vahendab nende muljeid ja mõtteid johannesepäevast.

- Perenaine Sandra joonistas mulle vurrud ja andis kellukese, mida terve päev pidin kandma.
- Perenaine puudus sel päeval koolist, veetsin vahetunnid kasside varjupaigas professionaalsete kassipaitajate hoole all. Seal oli väga lõbus. Sain perenaisele ostetud šokolaadi ise ära süüa!
- Karl Daniel oli väga tore peremees: märgistas mu oma A4-formaadis pildiga. Pidin temast luuletuse kirjutama.
- Peremees märgistas mind käepaelaga ja andis kommi.
- Pidin Mario järel käima ja sinist kassimänguasja püüdma, ostsin peremehele vett ja kohikesi, tegime pilti.
- Georg Henri andis mulle erkroheline vesti ja kaks 5-liitrist veepudelit. Tassisin neid terve päev, peremees tellis ka paar maiuspala. Võitsin Kahooti ja laulsin üsna omapärast laulu aulas.
- Pidin kandma silti, millel oli peremehe nimi.
- Perenaine andis mulle koti, millel oli tema pilt ja sõnad „Cassandra kiisu“, haldjatiivad ja 2 tema pildiga 5-liitrist veelähkrit; laubale kirjutas „Cassandra kiisu“ ja tegi vurrud. Pidin tassima veelähkreid ja talle meelead tooma.
- Sain perenaiselt sildi kaela ja kassikõrvad pähe.
- Olin Ave-Marie roosa kass. Kandsin jala küljes raskusi, mul olid roosad kõrvad ja kihilips, kaelas tema pilt, roosa kassikauss, täis krõbinaid.

- Peremees tõi mulle valge särki, millel oli tekst „Sebastiani rumal kiisu“, peas kandsin prügikasti. Iga kord, kui kellegagi rääkima hakkasin, pidin enne ütlemata, et olen Sebastiani rumal kiisu.
- Minu perenaine jäi kahjuks haigeks, nii et veetsin aega teiste kassidega ja olin ka varjupaigas.
- Peremees Mattias joonistas mulle vurrud ja nina, laubale kirjutas oma nime ka.
- Ma ei näinudki oma peremeest, seega ei saanud päeva jooksul temaga koos midagi ette võtta.
- Regina joonistas mulle vurrud ja nina peale südame, andis laheda telliskivi, mida pidin kaasas tassima.
- Pidin kandma perenaise Loreni piltidega pusa ja tema nime tahvlile kirjutama, kus aga võimalik.
- Randel, keda tundsin varemgi, kaunistas mind oma pildi ja kassinäoga. Ustava kassipojana pidin ukerdama 1. korrusel viimasele ja igal astmel näuguma.
- Pidin kleppima oma särgile perenaise Loreni pildid ja tema sotsiaalmeedia, mida pidin päeva jooksul kõigile kuulutama ka.
- Minu peremees ei lisanud mulle midagi, ei märgistanud, ei võtnud minuga midagi ette – minu jaoks täiesti tavaline koolipäev, kus tehti paar mängu.
- Vahetundides pidin perenaise Gerdaga kaasas käima, kandes tema kotti, talle koogi tooma, kaelas oli mul meie selfie.
- Birgit lisas mulle 2 roosat lipsu ja kaela sildi, millel oleme kahekesi. Päeva jooksul pidin ma iga kord uksest välja ronima läbi hularõnga, tema veepudelit täitma, lipikutele midagi positiivset kirjutama ja need siis koolimaja peale laiali paigutama ning igale poole tigusid joonistama.
- Perenaine Marika teipis mind klassivennaga kokku. Oli tore ja lõbus päev.
- Marie-Anett andis mulle oma nimega kaelakee ja käskis oma kotti kanda.
- Perenaine Kirke riputas mulle kaela sildi, millelt võis lugeda, et olen tema kass. Pidin kogu päev kaasas kandma muna Eggperti ja päeva lõpus selle tervena tagastama.
- Peremees Andres tõi mulle piima.
- Eeva on kõige parem jumal! Saime tema pildiga QR-koodiga plakati, mis tõendas, et oleme Eeva kiisupojad.

Täitsime igal vahetunnil tema ülesandeid: laulsime „Põdra maja“, tassisime tema asju, teretasime kõiki, kellega Eeva rääkis, joonistasime teda, tegime kätekõverdusi ja prääksuga kükke.

- Hommikul viisin perenaisele suure šokolaadi ja ta joonistas mulle vurrud. Kõik.
- Mul olid rohelised jõuluehted. Peremees ise kadus ära.
- Peremees Reiol sain kaela tema ametliku direktoriportree ning mängimiseks lõngakera, lisaks teki, millele pidin igal pool istuma.
- Cassidy andis mulle õhupalli ja ühe puittahvli, millele oli paber kinnitatud. Sinna pidin kirjutama 10 asja, mida õppisin, või 10 fakti, mida päeva jooksul kuulsin.
- Seljale sain Marie pildi ja saba külge auto, millega pidin kogu päev mööda koolimaja ringi kihutama.
- Emmeliine käsul tegin endale männikäbidest kaelakee (tema hüüdnimi on Käbi), ta andis mulle paberilehed ja ütles, et võin vaid nende peale astuda.
- Pidin peremehele uksi avama, talle aulas istekohta sebima, ise istusin põrandal.
- Minu jumal ei tegelenud minuga üldse. Olen natuke pettunud – lootsin rohkem mälestusi.
- Mul oli seljal silt „Arthuri kass, kass Arthur“, pidin ta igal vahetunnil kooli pealt üles otsima ja algava tunni asjad talle lauale asetama.

- Karl-Gustav andis meile kaelarihma ja pani käed raudu (tal oli 2 kassi), ühel meist olid silmaklapid ees. Käisime treppidest üles-alla, tõime talle külma vett, olime jalatoed, kui ta istus. Sõbralik naljatamine.
- Mul oli märk, millel perenaise ja minu pilt ning tekst „Airini ustav kiizu“. Pidin kaasas kandma kapsast, kuna perenaine ei täpsustanud, kui suurt, ostsin väikseima, mis poest leida, ja panin selle kaela.
- Sain Marcuselt vilkuvad kõrvad, pidin peremehele komme hankima ja paar kükki tegema. Vurre oli raske maha pesta.
- Kahjuks ei võtnud perenaine mind omaks. Kuna tavaliselt ei lähe kodutud kassid vabatahtlikult varjupaika, hulkusin minagi mööda maja.
- Kristlinilt sain kaela sildi „Kriisu ustav Miisu. Ettevaatust! Võib hammustada“, ta viis mind jalutama (kassirihma otsas, muidugi).
- German oli hea ja leebe peremees, pani mulle sildi kaela ja saatis kommi tooma.
- Pidin kätekõverdusi tegema, peremehele pühendusluuletuse kirjutama ja tema koolikotti kandma.
- Peremees joonistas mulle kassinäo ja kirjutas laubale „Naarits“.

- Sirelin andis mulle mustvalged päikesepillid ja kaela sildi, millel ühel pool oli „Sirtsu kiizu“ ja teisel pool „Tee mulle pai! 1 pai = 1 kätekõverdus ja 1 kallistus = 1 kosmonaut. Mjäuul“. Lõpuks keegi rääkis jumalale, et ma ei täida oma ülesandeid hoolikalt, ning 1 sai 5 – ta hoidis mind kogu aeg liikumises.

- Kahjuks ei märgistanud peremees mind, tegi vaid vurrud, muud midagi.
- Omanik märgistas mind sildiga filmist „Harry Potter“ – professor Snape'i näo asemel oli perenaise nägu ja kiri „Ene-Liisi kass“, käskis mul truu ja lojaalne olla.
- Perenaine Linda joonistas mulle vurrud ja andis enda pildiga sildi, millel olid sõnad „Linda, Linda, mu Linda!“, ning sundis ristsõna lahendama.
- Ene-Liis tegi mulle pastakatest käevõru, lisas vurrud, pidin ta koolikotti vedama.
- Minu superäge perenaine oli Egle, kellelt sain kõrvad, vurrud, nina ja „kaelarihma“, kui keegi ütles „kass“, tuli teha kükk, vahepeal sai päris palju kükke tehtud.
- Peremees Andri kehastas mind Saabastega Kassiks, lisades kummikud, õlgkaabu ja õnge. Väga palju ei kiusanud.
- Triinu-Liis teipis mulle enda pildi kõhu peale ja seljale, kandsin roosasid prille ja toorest muna kaasas. Pidin pärast igat tundi teda klassiukse juures ootama ja igasuguste asjadega aitama.
- Perenaiselt Melanilt sain roosa pluusi, millel tema nimi peal, ta sidus mu klassivennaga kokku. Raske oli nii kõndida.
- Peremees (12R klassist) joonistas mu kätele märgistusi, muud midagi.
- Kätlin andis mulle suure puidust triikraua, väikese hommikumantli ja oma pildiga kalamehemütsi.
- Ida sildistas mu, kinkis lõngakera, et ma mängida saaks, päeva lõpus tuli lõng kokku ka kerida.

VALIKAINED LINNAÖKOLOOGIA

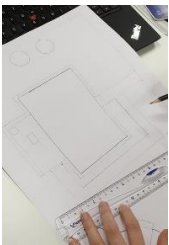
ANN KUKK, 11R

Valikkursusel „Linnaökoloogia ehk kooskõlad ja lahkkelid linnalooduses“ osalesid 10., 11. ja 12. klassi õpilased. Juhendas õpetaja Marika Karden-Raud.

Esimesel päeval rääkisime oma esimestest mälestustest Võru linnas. Seletasime lahti, mida tähendab linnaökoloogia ning milliseid valdkondi see uurib. Rääkisime kahest valdkonnast – linnaelustikust ja reostusest – ning tegime nende kohta rühmatöid. Päeva lõpus tegime väikese õppekäigu, mille käigus näitas õpetaja meile linna vanu maju ning tutvustas nende ajalugu. Peale seda tulime koolimajja tagasi ning arutlesime selle üle, kuidas tuleks käidud marsruudil toime meie põlvkonna kaaslased, väikeste lastega pered ning vanurid.

Teisel päeval külastas meid Helen Kivisild Keskkonnaametist, kes pidas loengu elurikkusest. Meile tutvustati kahte veebilehte: esimene neist oli „Loodusheli“, millel saab kuulata erinevate loomade tekitatud helisid; teine oli „Rohemeeter“, mis aitab määrata ümbritseva keskkonna loodussõbralikkust. Peale loengut tegime tagasiside kuuldust ning rühmatöö. Päeva lõpus läksime õppekäigule teist marsruuti pidi. Hiljem arutlesime taas selle üle, kuidas erinevad inimesed sellel marsruudil hakkama saaksid.

Kolmanda päeva alguses töötasime „Rohemeetriga“. Tegime ka ise haljastusprojekte, mille eesmärk oli luua võimalikult elurikas kooslus.

Haljastusprojekti tegemine

Peale seda läksime Koreli oja äärde vaatlust tegema eesmärgiga teada saada, milline on partide otsustusprotsess toidu valimisel. Valmistasime partidele toidu: täisterahelbed, riivitud porgandid ja kapsas, viilutatud õunad ja suvikõrvits. Oja vasakpoolsele kaldale püstitasime kaks erineva toidutihedusega toitmisala. Tahtsime teada, kumba pardid eelistavad, kas tiheda või hõreda toidutihedusega ala. Ootasime pool tundi, aga ükski part ei tulnud kohale. Vette peibutuseks visatud toidust olid mõned pardid huvitatud, kuid kaldale nad ei tulnud. Arvasime, et partidel polnud kõht tühi, sest nad leidsid tänu soojale sügisele toitu ise.

Partide toitmisalad, vasakpoolsel pildil väiksema toidutihedusega, paremal suurema toidutihedusega.

Neljandat päeva alustasime oma haljastusprojektide tutvustamisega. Mängisime lauamängu „Ilmatsalu linnuretk“, mille käigus tutvusime üle 30 erineva Eestis elava linnuliigiga. Kuulasime Tartu ülikooli botaanikaprofessori videoloengut „Elurikkus: särav ja tume“, pärast arutlesime kuuldu üle. Õppisime tundma samblikke ning kuidas nende järgi ära tunda reostust. Käisime rühmadena linnas ringi ja uurisime puutüvesid, et näha, millised samblikud neil kasvavad. Samal ajal pidime lugema ka Voldemar Raidalu luuletust „Riia uulits“ ning leidma seal mainitud hooneid. Naasnud koolimajja, analüüsisime tulemusi ning tegime kokkuvõtte sellest, kui reostatud on erinevad paigad Võru linnas.

Linnaökoloogia valikkursus oli põnev, õppisime palju uut Võru linna, selle ajaloo ning siin elavate loomade ning taimede kohta.

RAHVATANTS

AVELI VENDELIN, 11L

Esimesel perioodil osalesin valikaines “Rahvatants”, mida juhatas saksa keele õpetaja Anne Tolk. Võtsin selle valikkursuseks, sest käin koolis rahvatantsuringis ja nii tekkis võimalus rohkem tantsu selgeks õppida. Valikaine koosnes kahest laagri- ja kolmest tavalisest treeningpäevast.

Esimesel laagripäeval, 17. oktoobril osalesid kõik kooli rahvatantsuringi õpilased. Tuletasime tantsu meelde, õhtul löödi uued liikmed rebaseks. Teine laagripäev oli 14. novembril koos Miina Härma Gümnaasiumi tantsijatega. Meie õpetasime neile “Kuulujuttu”, nemad meile “Ingliska-matlotti”, see oli väga keerukas ja nõudis süvenemist. Kui selgeks saime, oli seda tantsida tõeline nauding.

Tavalised tantsutrennid toimusid Võru Kandles. Need algasid iga päev erinevate soojendusharjutusega, millele järgnes partneriga usaldusharjutuste tegemine. See tõi saali naeru ja kilkeid. Õppisime veel folkloorseid tantsu ja saime selgeks uue tantsu, mille nimi on “Tuustep”. See on hoogne tants, mis hakkas kõigile kohe meeldima.

ELU EESMÄRGI MÕISTMINE

KASPAR KONGO, 11L

Mina valisin Kreet Rosin-Pindmaa kursuse „Elu eesmärgi mõistmine“, kuna see tundus olevat huvitav ning midagi uut. Valikaine kestis viis päeva, tavaliselt kella 8.30-16.00. Igal hommikul tegime virgutavaid harjutusi, näiteks tõmbasime kahe sõrmega üle teise käe sõrmede kaks korda.

Juhendaja õpetas meile, kui tähtis on elus endaga töötamine, et leida sisemine rahulolu ning aru saada oma väärikusest. Ei tasu endale ebavajalikku stressi tekitada. Mitte keegi ei pea kohe kindlasti teadma oma elu eesmärki ning muretsema selle mitteteadmise pärast. Elu eesmärgi mõistmine selgub eluga edasi minnes, eesmärk võib alati muutuda.

Minu arvates ei tea paljud, mis nende eesmärk on. Seda ongi väga keeruline sõnastada, sest kõigil on erinev eesmärk. Valikaine tundides räägiti palju sisemisest tasakaalust ja selgitati seda patareil näitel, kus on positiivne ja negatiivne külge. Kõige parem on siis, kui patareil positiivne pool näitab üles, ehk oled oma eluga õigel teel.

Tundides mediteerisime palju, pärast mediteerimist pidime mõtlema omaette, kas enesetunne läks kergemaks või hoopis raskemaks. Kui kellelgi läks raskemaks, tegime harjutusi, mis aitasid enesetunnet parandada. Tegime ka erinevaid ülesandeid, näiteks panime kirja, mida me elus kõige rohkem väärtustame, ning sättisime need tähtsuse järjekorda. Oma isiklikke üleskirjutusi ei pidanud teistega jagama. Viimasel päeval panime kirja, kuidas meie mõistame elueesmärki.

ETTEVÕTLUS KUI ELUSTIIL

ALARICH PAAS, 11R

Sel jahedal ja pimedal novembrinädalal läbisin valikainena „Ettevõtlus kui elustiil“. Esimesel tunnil, kui kursuse läbiviija Ene Kerge küsis, kas ta võib ka ilma maskita olla, mõistsin, et Covid-19 on mõjutanud ka koolielu. Samuti olime klassis üldjuhul hajutatult, seega oli nakkusoht viidud miinimumini. Valikaine eesmärk oli haiguspuhangule vaatamata arendada

noorte ettevõtlikkust ning hankida algteadmisi edukaks äri tegemiseks.

Esimesel päeval tegelesime põhiliselt ettevõtte loomiseks vajalike elementaarsete sammude läbitöötamisega. Igaüks sai enda käsutusse juhendi, mille alusel koostada läbimõeldud äriplaan minimaalsete puudustega. Teooriast vahelduse saamiseks pidime neljaliikmelise meeskonnaga ka ise ühe äriidee paberile panema. Protsess osutus oodatust keerulisemaks, kuna plaanid pidid jääma ka teostatavaks, samas polnud mõtet ka millegi ebaoriginaalsega välja tulla.

Teisipäeval tegelesime hoogsalt äriideede analüüsiga. Peagi selgus, et meie rühma idee osutus siiski küllalt ulmeliseks, et saada aimdust maksumuse või klientuuri kohta. Ilmnes ka tõsiasi, et antud toote rakendamise tagajärjel kaotak veelgi rohkem inimesi töö ning isemajandavad prügikastid võivad keskkonda veelgi rohkem saastata.

Kolmandal päeval oli rühmatöödega lõpp ning pidime ise tulema lagedale äriideega. Sõbralt laenatud ideel oli küll jumet, kuid minupoolne visioon tootest rikkus äriidee juba enne selle sündi. Kuna antud toote sihtgrupiks oleks peamiselt ameeriklased, ei olnud ka teiste tagasiside kuigi toetav.

Märkamatu oli kätte jõudnud eelviimane päev. Antud päev oli kursuse kõige nukram: ettekujutus järgmiste nädalate pikkadest koolipäevadest aitas veelgi rohkem väärtustada valikainete nädala harivat puhke-perioodi. Päeva lõpuks olid selged juhtimise põhitallad ja tekkinud teadmine, miks peaks hoidma inimene oma mainet ehk brändi auväärseks.

Nagu muinasjutudel, oli ka antud valikkursusel roosiline lõpp. Reede oli õppekäikude päev, mil kohtusime keskväljakul Võrumaa Arenduskeskuse esindajatega. Sõna sai igaüks, kes soovis, ning meid julgustati oma äri asutama. Umbes tunnike hiljem läksime sooja otsima Carameli kohvikusse, mille kohvid on tunnistanud linna parimateks. Isegi kohvi mittejoojatele, nagu mina, oli menüüs midagi, mille maitse ei jäänud kuidagi alla parimale kohvile. Kohvikust tulles seadsime sammud Liiva Atesse, mis on Võru kunstnike tuum. Ühe kunstniku tööd saate näha järgneval pildil.

Foto: Alarich Paas „Tanel Tolsting – Abstraktsioon ööga“

Külastuspäeva lõpetasime Kagu-Eesti Innovatsioonikeskuses, kus saime aimdust Hansa Liinide tööst, alumiiniumi töötlemisest ning nägime ka Võru oma torusaunaid.

Olen uhke, et langetasin seekordse otsuse just selle valikkursuse kasuks, oma ettevõtte loomine ei tundu enam keeruka Marsimissioonina. Soovitan soojalt, te ei kahetse!

RAHATARKUS (E-KURSUS)

HENRY ILVES, 11L

Valisin selle valikaine, sest mind huvitas, kuidas olla finantsiliselt edukam. Materjal oli jaotatud 5 päeva peale ja nädala lõpus toimus juhendajatega videokõne. Juhendajad/õpetajad olid Mart Vainu ja Kristofer Vähi. Rahatarkuse e-kursus toimus internetipõhiselt eelnevalt lindistatud videoloengutena.

Kursus koosnes 12 moodulist/peatükist, kus iga peatüki lõpus olid küsimustikud ja praktilised tööd. Kursusel sai teada, kuidas raha säästa ja seda teenida, algteadmised investeerimise kohta, kuidas iseseisvalt elamisega toime tulla, enda jaoks eesmärkide püstitada jne. Minu arvates oli see kursus üpris kasulik, sest see andis kaasa palju teadmisi, kuidas tulevikus rahaliselt paremini toime tulla.

FOTOGRAAFIA KURSUS

MERLI MARI UTSAL, 11L

Otsustasin valikaine osas fotograafia kasuks, kuna ma olen varem ka üsna palju pildistamisega tegelema, aga tundsin, et parema tulemise saavutamiseks jääb teadmisi ja oskusi väheks. Valikainet juhendajas ööfotograafina tuntud Martin Mark. Ta näitas meile kursuse alguses oma vägevaid fotosid öisest tähistaevast.

Esmaspäeval hakkasime A-st ja B-st peale - kompositsioonist, millest mulle jäi enim meelde kolmandiku reegel, mis soovib panna fotol tähtsaim kolmandikule ja ruumi tuleb jätta sinna, kuhupoole liigutakse või vaadatakse.

Järgmisel päeval õppisime, kuidas kaamerat seadistada nii, et pilt jääks hea valguse ja kvaliteediga. Harjutasime manuaalrežiimi kasutamist, mis tähendab, et ava suuruse, säriaja ja ISO tundlikkuse peab ise määrama. ISO arv näitab, kui valgustundlik on kaamera sensor: mida madalam on ISO tundlikkus, seda rohkem on vaja valgust, et pilti saada. Õppisime pilte töötlemata: ilusamaks tegema ja mõnesid vigu parandama.

Järgmiseks tegime panoraami ehk suurt pilti, mis on kokku pandud mitmest pildist, selleks tegemiseks on vaja statiivi, et kaamera oleks stabiilne.

Kõige huvitavam oli loovülesannete päev, näiteks tegime järele kuulsat maali. Mina valisin Leonardo da Vinci maali "Püha

õhtusöömaaeg". Esimesel korral pilt ei õnnestunud, aga ma kutsusin uuesti koolimaja pealt õpilased kokku ja panin nad õigesse asendisse ja tegin pildi, mille tulemus mulle meeldis.

KUIDAS SAADA JULGEMAKS SUHTLEJAKS?

GEIR-MELANY ANDREJEV, 11L

Sellel aastal valisin esimeseks valikaineiks "Kuidas saada julgemaks suhtlejaks?". Kursuse läbiviija oli enesemeisterlikkuse coach ja koolitaja Epp Adler. Otsustasin selle kursuse kasuks, et saada enesekindlamaks, eneseteadlikumaks ja julgemaks esinejaks ning suhtlejaks. Kursuse jooksul sai palju suhelda teiste õpilastega, grupi ees esineda, korraldada töötoa ning analüüsida ennast suhtlejana.

Esimesel päeval tutvusime üksteisega ning jagasime oma mõtteid ja soove, millistel suhtlemisega seotud teemadel tahaksime rääkida ja millistele küsimustele vastuseid saada. Rääkisime läbi hea ja halva suhtleja tunnused, valmistasime erinevaid plakateid, seejärel tegime eneseanalüüsi, et saada teada,

millised oskused on meil suhtlemises head ning mida tuleks veel arendada.

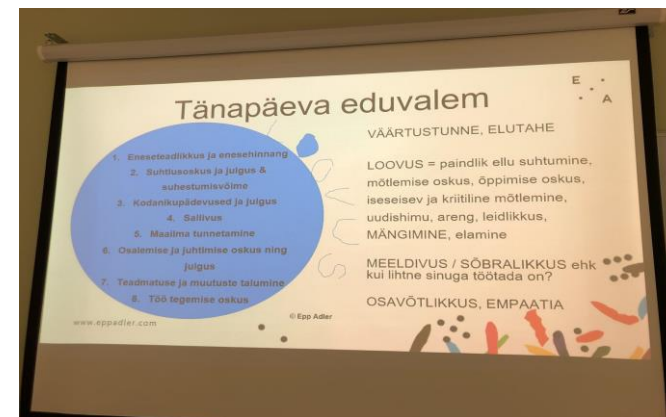
Teisel päeval esinesid kõik kursusel osalejad ühe minuti jooksul teemal "Mis mind inspireerib". Esinemine on suhtlemise üks osa, mida on elus hästi hakkama saamiseks vaja, seega on seda vaja palju harjutada. Saime me teada, et väga raske on ennast pingelises olukorras kontrollida ja teha kõike nii, nagu varem planeeritud.

Kolmandal päeval rääkisime mugavus-, pingutus- ja kriisitsoonist. Analüüsisime, kuidas me ise nendes tsoonides käitume, ja saime häid soovitusi, kuidas kriisitsoonist kiiresti välja tulla.

Neljandal päeval rääkisime, kui oluline on elus loovus, ning arutasime läbi juhtimise, osalemise ning olemise tähtsuse.

Viiimasel päeval juhtisid kõik kursusel osalejad töötuba, mille eesmärk oli harjutada juhtimist ja osalemist ning mille käigus saime praktiseerida nädala jooksul omandatud teadmisi. Töötubades tehti näiteks paberlennukeid, kaarditrikki, hommikuvõimlemist ning tantsiti. Pärast kordasime nädala jooksul õpitut.

Kursus täitis kõik minu ootused ning muutis mind julgemaks ja avatumaks. Tänu saadud nippele tunnen ennast esinedes ja inimestega suheldes enesekindlamalt. Sellest kursusest oli palju kasu, soovitan ka teistele õpilastele.

GOLDBERGI MASINA EHTAMINE

KERLI TASSO, 11R

Sellel õppeaastal otsustasin lüüa kaasa Goldbergi masina ehitamisel. Goldbergi masin koosneb paljudest koomiliselt keerukatest osadest, kus kasutatakse doominoefekti, lõppeesmärk on väga lihtne. Masina looja oli Ameerika karikaturist Rube Goldberg (1883–1970), kes joonistas palju taolisi masinaid.

Mu sõbranna osales selles valikaines eelmisel aastal ja soovitas kõigile, lisaks olin alati arvanud, et Goldbergi masinad on väga huvitavad, kuid polnud seda ise ehitanud.

Kursust juhendas füüsikaõpetaja Reet Järvpõld. Esimesel päeval rääkis ta meile Goldbergi masina leiutajast ja sellest, mis Goldbergi masin üldse on, ning näitas mitmeid videoid Goldbergi masinatest. Peale masina tutvustust jagasime end paaridesse ning hakkasime oma masinaid disainima. Kui kõik paarid olid disainiga valmis saanud, jagasime oma ideid teistega ning kuulasime tagasisidet.

Nendele tegevustele järgnes masina ehitamine. Materjale saime koolist, vajaduse korral tõime ka kodust kaasa. Ehitamisega tegelesime veel ka teisipäeval ja kolmapäeval, neljapäeval filmisime, lammutasime tehtud tööd ja tegime klassid korda.

Masina ehitamine oli minu arvates üprisiski väsitav, sest tuli mõelda, kuidas masin alguse saab, kuidas lõpeb, mis on selle ülesanne, kuidas erinevaid elemente ühendada ja nii edasi. Kui masinat filmima hakkasime, siis ei tahtnud see üldse töötada, vead tulid sisse just nendes kohtades, mis proovi ajal perfektselt töötasid. Seda „fenomeni“ oli ka juhendaja kõik päevad korranud. Kui aga masin lõpuks töötas, oli väga uhke tunne, sest töö oli olnud vaeva väärt.

RAIMOND VALGRE MUUSIKA

SIIM SIIDRA, 11L

Eelmisel aastal jäi koroonatõttu ära kauaoodatud Raimond Valgre muusika valikaine. Sel aastal oli viimaks käes see aeg, mil sai õpetaja Silja Otsari juhendamisel tunda muusikast rõõmu.

Kui traditsiooniliselt tehakse valikaine nädalal töö ära sellesama nädala jooksul, siis meil algas töö palju varem. Saime esimest korda kogu kursusega kokku umbes kuu aega enne arvestuste nädalat. Olin väga üllatunud, et liituda oli tahtnud nii palju kümnendikke. Kõik paistsid olevat mõnusas tujus ja uute õpilaste nägudest võis välja lugeda ootusärevust. Alustasime ühislauludest, kusjuures mul oli väga vedanud, kuna teisi poisse oli ainult kaks, tänu sellele saime endale kolm soololugu, mis oli väga üllatav. Teadsime, et vaja on teha palju tööd, nii et hakkasime kohe pihta.

Kuna armastan laulda ja pilli mängida, olen siiaaani võtnud kõik muusikateemalised valikained ja pole kunagi oma otsuses kahelnud. Teadsin, et lõpus teeme vägeva kontserdi. Valgre on mulle väga südamelähedane, kuna olen esitanud tema laule ka varem ja neid kuulnud peaaegu igal pool. Veel rohkem pani mind sellest valikainest huvituma muusiku elulugu, millest sain rohkem teada filmi „Need vanad armastuskirjad“ vahendusel (1992, režissöör Mati Põldre; Raimond Valgret kehastas Rain Simmul). Valter Ojakääru kirjutatud elulooraamatust „Raimond Valgre legend“ selgusid laulude tagamaad ja põhjused, miks ta need oli kirjutanud, mis omakorda tegi lihtsamaks lugude esitamise, kuna sain sellesse panna oma tunded ning samal ajal mõista loojat.

Meie viiepäevane treeninglaager sujus, kuna olime juba varem teinud nende lugudega palju tööd. Kontsert oli peaaegu täiuslik, tehti ainult paar viga (milles minul kohe kindlasti süüd polnud), kuid nendest toibuti kiiresti. Publikule tundus kontsert meeldivat ja mul oli väga hea meel näha uusi õpilasi mängimas pille ning avastamas/arendamas oma lauluhäält. Suureks üllatuseks oli paljudele ka see, et kontserti alustas meie oma gümnaasiumi segakoor, kes oli ka valikaine jaoks ära õppinud kaks Valgre laulu.

Õppisin ka sellest valikainest väga palju. Kuigi olen kaasa teinud kolmes-neljas muusikalise valikaine kavas, sai ikkagi ka siit kaasa palju uut ja huvitavat. Olen väga tänulik kõigile oma kaasõpilastele, kes aitasid teha mu olemise seal väga mõnusaks ja hubaseks. Loodan, et neile meeldis see, mida tegime, ja et nemadki said siit sama palju või isegi rohkem teadmisi kui mina. Lõpetuseks paar kena rida loost „Hääd ööd“: „Lahkudes nüüd andkem käed, sest homme jälle päev meil uusi rõõme kingib, sulle, mulle ja meile kõigile, kel noorus hinges.“

Foto: Võru Gümnaasium

TERVISLIK TOITUMINE

ESTER LIIRA, 11L

Võru Gümnaasiumis toimus 23.–27. novembril valikainete nädal. Minu esimene valik oli “Tervislik toitumine”. Lootsin saada uusi teadmisi, kuidas teadlikumalt süüa. Mulle meeldib ütles “Sa oled see, mida sööd”. Sellele sain kursuse käigus ka tõestust.

Valikkursus “Tervislik toitumine” toimus Väimela KHK-s, seda juhendas Liilia Raik. Iga käsitlesime uut ja köitvat teemat, näiteks bakterid meie kehas, anoreksia, buliimia, toidupüramiid, toitained ja toiduained. Kasuks tulid ka teadmised allergiate ja toidutalumatusete kohta.

Iga päev valmistasime endale ise mitmekäigulise lõunasöögi. Valida sai 8 erineva toidu või joogi vahel, töö käis koos paarilisega. Kõige rohkem meeldisid mulle püreesupid. Need valmistati erinevatest koostisosadest ja olid imemaitsvad. Ise sain proovida brokkolipasta, pannkookide, biskviidi, smuuti ja glögi valmistamisprotsessi. Midagi rasket ei olnud ja kõik toidud tulid nii minul kui ka teistel hästi välja. Mõni apsakas ikka juhtus, kuid vigadest õpitaksegi.

Pärast söömist pidime enda järelt ära koristama, et köök oleks puhas nagu enne selle kasutamist. Tööpinnad, nõud ja pörandad pidime ilusti ära puhastama.

Kodutööks oli vaja kirja panna 3 päevamenüüd ja analüüsida toitaineteid, mida toidust omastasime. Kasutada tuli toitumine.ee toitumisprogrammi. Sinna tuli kirjutada toidu koostisosad ja kogus, programm arvutas välja ligikaudse kilokalorite koguse, mis söömise käigus tarbiti. Saadud info andis väga hea ülevaate, kui palju on vaja päevas süüa ja missuguseid toitaineteid peaksime rohkem tarvitama.

Tegime ka ideaalse päevamenüü, kuhu panime kirja 3 toidukorda ja 3 oodet. See oli huvitav ülesanne, mis pani mõtlema, kuidas saaks muuta oma päevamenüüd tervislikumaks, mida tarbida rohkem, mida vähem. Eestlased tarbivad liiga palju liha- ja piimatooteid, rohkem peaks sööma puu- ja köögivilju. Nende soovitatav päevane kogus on vähemalt 5 peotäit. Tegelikult

võiks puu- ja köögivilju süüa veelgi rohkem. Viiest peotäiest kaks peaksid olema puu- ja kolm köögiviljad.

Seltskond oli väga toetav ja sõbralik. Kursusel oli 16 õpilast ja alati olid kõik kohal. Valikkursus täitis minu ootused ja oli väga põnev kogemus. Minu silmaring laienes toitumise osas, seetõttu võin väita, et olen teadlikum toidutarbija kui varem. Soovitan valikkursust kõigile, kuna toit mõjutab meie elukvaliteeti iga päev.

Foto: Ester Liira „Valmistatud toit“

GRAFITI JA TÄNAVAKUNST

KERILI LAAS, 11R

Kursust “Grafiti ja tänavakunst” juhendas meie kooli vilistlane Stella Mõttus. Valikaine eesmärk oli saada ülevaade tänavakunsti ja grafiti ajaloost, nii maailmas kui ka Eestis, teada tuntumaid tänavakunstnikke ning osata kasutada aerosoolvärve. Samuti pidi iga õpilane vähemalt ühe töö teostama parkuuriparki. Mina valisin just selle valikaine, kuna see tundus väga huvitav ning tahtsin teada rohkem tänavakunsti ning ka ise aerosoolvärvidega värvimist proovida.

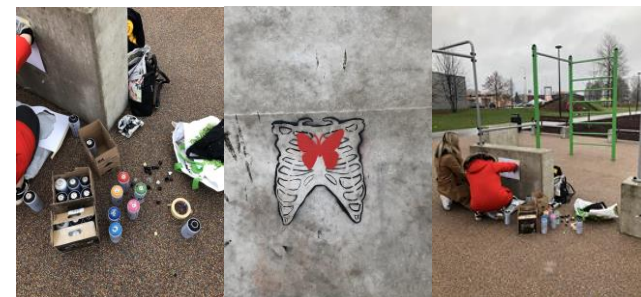
Esimesel päeval tutvusime tänavakunsti ja grafiti erinevustega ning saime teada selle ajaloost. Rääkisime erinevatest

grafitistiilidest, nagu wildstyle, stencil, mural jne. Lisaks vaatasime ka teemakohaseid videoid ning lühifilme. Saime ka esimesel päeval väikese kodutöö: pidime koduteel leidma mõne töö või grafiti, sellest pildi tegema ning hiljem kõigile näitama.

Järgnevatel päevadel rääkisime lähemalt Eesti tänavakunstnikest, nagu Edward von Lõngus, MinaJaLydia, Kairo ja Hapnik. Võrdlesime ka avalikus ruumis olevat kunsti nii Tallinnas, Tartus kui Võrus. Rääkisime tänavakunstniku sotsiaalsetest rollidest ja vandalismist. Nädala lõpupoole õppisime arvuti abil šabloonide tegemist ning harjutasime lõikenugadega väljalõikamist, proovisime kooliõues aerosoolvärvidega värvida.

Valikkursuse lõpuks pidime valmis saama vähemalt ühe töö, mis tuli teha Võru parkuuriparki. Kuna teema oli inimelu, pidid kõik tööd sellega seostuma. Niisiis hakkasime oma ideid arendama, kuni saime valmis šabloonid. Seejärel läksime ning teostasime oma tööd parkuuripargi seintele. Kõik tööd tulid väga huvitavad.

See valikkursus andis ülevaate tänavakunsti ja grafitist. Kursus oli väga huvitav ning see pani mind rohkem mõistma ja hindama tänavakunstnikke ja nende töid. Lisaks sain ka ise valmis paar tööd, mis on kõikidele inimestele nähtavad. Kindlasti soovitan seda valikkursust kõigile, kuna see avarab silmaringi ja paneb tänavakunsti hoopis teistsuguse pilguga vaatama.

KONKURSS

EESTI MAAÜLIKOOLI KURSUS JA FOTOKONKURSS

ELERIN ANDRUSE, 11L

Sellel õppeaastal võtsin õpingutele lisaks Eesti Maaülikooli loodusteaduste kooli kursuse “Sissejuhatus loodusteaduslikku mõtlemisse”. Seda tutvustas meile bioloogiaõpetaja Marika Karden-Raud. Teemad, mille hulgas valida, olid loodusfotograafia, metsandus, ornitoloogia ning veterinaaria ja loomakasvatus. Eelnevatel aastatel on looduskooli rahvas käinud kord kuus Tartus EMÜ-s. Sellel aastal otsustati õppetegevus korraldada kaugõppena, meilivahetuse ja videoloengute abil.

Mul oli juba 10. klassis plaanis osaleda, kuna minu lemmikaine oli põhikoolis bioloogia ning lapsena metsas ja loomade keskel veedetud aeg on tekitanud tugeva sideme loodusega. Uue keskkonna melus ja infotulvas jäi eelmisel aastal osalemata, aga seekord kasutasin juhust, seda enam, et kõik vajalik tuli koju kätte ning ise ei pidanud Tartusse minema.

Kursus algas 21. septembril loodusfotograafia põhitõdedega, neist rääkis loodusfotograaf Ingmar Muusikus. Esimeseks ülesandeks oli koostada kolmest fotost koosnev fotopäevik ehk seeria Eesti sügise piltidest. Fotodel ei tohtinud olla inimesi, koduloomi ega toataimi, sellega sooviti, et avastaksime sügisest loodust, mis jääb koduülest väljapoole. Ülesande täitmiseks oli aega kolm nädalat ning töid hinnati ka fotokonkursi raames. Mulle tundus see hea võimalusena kuus aastat tagasi Norra-reisil alguse saanud hobist kasu lõigata.

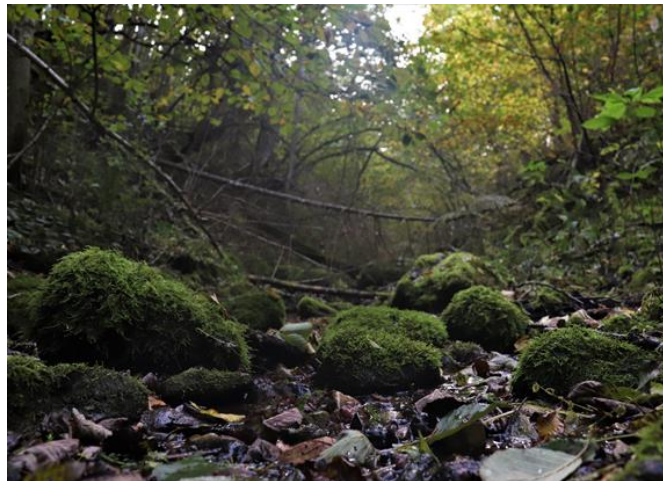
Teadsin, et koolinädalal pole võimalust pool päeva metsas rännata, nii et võtsin retke ette nädalavahetusel. Ärkasin hommikul kell viis, viskasin mõned soojemad hilbud ja fotokoti selga, kätte taskulamp ja statiiv, ning asusin teele. Oli ilus hommik, liikusin mõnda aega mööda külated, üritades jäädvustada päikesetõusu. Seejärel suundusin läbi metsa oru poole. Sinna jõudsin siis, kui päike oli juba kõrgel taevas. Oru põhjast avanes imeline vaade maalilisele maastikule, nii maagiline, et tundus, nagu oleks muinasjutus. Koju jõudes

märkas, et kuus tundi seiklemist oli olnud vaid hetk igavikulises ajavoos.

Järgmisel nädalavahetusel suundusin metsa, seekord küll päevasel ajal. Hulkusin taas mitu tundi sihitult ringi, märkas, etel mõnda kena murumuna ja teisigi seeni. Otsustasin põigata lähedal asuvasse väiksesse rabasse, kus kuldses rüüs kased näitavad sügise oma ilu. Rappa astudes sain aru, et kroksidega ei jaksa ma kuigi kaua seal sumbata, seega võtsin nad jalast ja jätkasin paljajalu sügiselt külmas rabavees sumpamist. Alguses ei tundunud seal midagi erilisel huvipakkuvat olevat, kuid siis märkas väikest rabakonna. Kohe algas veretu jaht. Suutsin ta nii ära väsitada, et konnake pidi korraks koiba puhkama, ja see oligi mu ainus võimalus ta kaadrisse püüda, enne kui ta samblasse kadus.

Fotodele antud hinnangud saabusid 19. oktoobril, loengus tutvustati osalejate viitkümme kuut kaunimat pilti ja Ingmar Muusikus kommenteeris neist igaüht. Palju kauneid fotosid (250) laekus 86 õpilaselt. Minu tööd olid samuti arvatud parimate hulka.

Kõigile osalistele oli auhinnaks Maaülikooli Polli aiandis valmistatud õuna- ja ploomikrõpsupakid. Viis parimat, mina üks neist, said auhinnaks “Eesti linnutlase”, kümme ära märgitud Ingmar Muusikuse ja Juhani Püttseppa loodusvaatluste raamatu “Armas Augustine”.

Pilt on tehtud Võrumaal Võru vallas 27. septembril 2020. Kujutatud on orgu, esiplaanil lehed ja kivid, tagaplaanil sarapuud, kuused, sõnajalad jm taimed. Foto on tehtud varahommikul oru põhjas. Kuna on sügis, siis orus on vähe vett ja seal on lihtne liikuda. Tegemist on ühe maalilise ja järskude kallastega oruga, mille taimeestik on inimkätest mõjutamata jäänud.

Ingmar Muusikuse kommentaar: „Foto 1. Metsik ja huvitav paik, mille oled madalat võttepunkti kasutades üle kivide pildistades ja teravussügavusega mängides väga hästi pildile saanud.“

Pilt on tehtud Võrumaal Võru vallas 4. oktoobril 2020. Kujutatud on pirn-murumuna omas kasvukeskkonnas. Foto tegemise päeval käisin kodu lähedal metsas jalutamas ja pildistamas. Nägin palju erinevaid seeni, aga pilku püüdsid kõige enam need, kuna neid oli päris palju ja valgus langes õige nurga alt.

Ingmar Muusikuse kommentaar: „Foto 2. Murumunade pilt on samuti hästi õnnestunud. Huvitav on nii esiplaan kui ka tume taust koos ebateravusalas asuvate munadega. Väga kihvt seenepilt koos keskkonnaga!“

Pilt on tehtud Võrumaal Võru vallas 4. oktoobril 2020. Kujutatud on rabakonna rabas samblast ümbritsetuna. Pildiotsingutel suundusin rappa, kuna seal on sügiseti väga kaunis loodus. Tol korral oli hämmastavalt vaikne ja kõik tundus paigal seisvat. Liikusin veidi aega mööda raba, kui äkki märkasin liikumist. Väike rabakonn hüppas üsna väledalt mööda sammalt, üpriski keeruline oli teda jäädvustada, aga kui konnake hingetõmbepausi tegi, sain siiski ta pildile.

Ingmar Muusikuse kommentaar: „Foto 3. Ka väike rabakonn turbasamblal sademete ja kõrte vahel on põnev. Hea, et oled konnale ümber ruumi jätnud. Lisaks väga headele fotodele on ka sinu tekstid hästi loodust kirjeldavad. Väga hästi õnnestunud töö!”

QUANTUM

GERDA AIRE JAHU, 11L

27. novembril toimus Võru Gümnaasiumis 5. reaal- ja loodusainete teaduspäev Quantum, millest võtsid osa nii meie kooli kui ka Valga ja Põlva Gümnaasiumi õpilased. Osalejad jagati 3-liikmelistesse võistkondadesse nii, et igast koolist oli ühes tiimis üks õpilane. Samuti arvestati sellega, et koos tegutses üks 10. klassi, üks 11. klassi ning üks 12. klassi õpilane.

Päev algas kell 9.00 aulas, kust saime nimesildi, pastapliatsi ning hommikusöögiks mõne saiakese. Kell 9.15 ütles õpetaja Paula

Solvak avasõnad ning kell 9.30 algaski juba ülesannete lahendamine. Iga osa jaoks oli aega 45 minutit ning nende vahel olid ka vieminutilised virgutuspausid. Kõigepealt pidime lahendama viis matemaatikaülesannet, vaja läks teadmisi nii protsentidest kui ka püramiididest. Järgmisena saime näidata oma teadmisi füüsikas. Sel aastal oli eriti huvitav praktiline ülesanne, kus olid antud 1- ja 20- sendised mündid ning mille käigus pidi ilma joonlaua abita välja nuputama, kui palju nende ruumalad erinevad. Peale seda saime lahendada keemiaülesandeid ning teha katse, selgitamaks välja, millises katseklaasis milline aine on.

Kell 11.55–12.20 lõunastasime, pärast seda võistlus jätkus. Kõigepealt pidime lahendama bioloogiaga seotud ülesandeid, näiteks arvama ära, millise puu lehed või millise looma jäljed olid pildidel. Seejärel algas võistluse viimane osa, kus sai vastata geograafiateemalistele küsimustele. Näiteks pidime kaardile märkima, kus etteantud riigid asuvad.

Sellega saigi võistlus läbi ning me suundusime tagasi aulasse, kus toimus valikaine „Teeme muusikat“ kontsert. Selle käigus esitasid meie kooli andekad lauljad ja muusikud Raimond Valgre ilusaid ajatuid laule, nagu näiteks „Helmi“ ja „Ma loodan, et saan sellest üle“. Pärast seda autasustati kõiki õpilasi tänukirjaga ning jagati ka eripreemiaid. Sellega lõppeski teaduspäev Quantum.

Tutvusin paljude uute inimestega ning sain endale väga toredad ja nupukad tümikaaslased. Koos oli põnev ülesandeid lahendada; keemia läks meil lausa nii hästi, et võitsime eripreemia. Saime endale uhked kõõgiteaduse komplektid, millega on võimalik teha rohkem kui kolmkümmend huvitavat katset.

KERTTU VILL, 11L

Quantum on Kagu-Eesti riigigümnaasiumite reaal- ja loodusainete teaduspäev, mida korraldab Võru Gümnaasium. Üritus toimub esimese valikainete nädala reedel, seekord 27. novembril, ning kestab kogu koolipäeva. Sellest võtavad osa Võru, Põlva ja Valga Gümnaasium ning tänavu toimus Quantum juba viiendat korda.

Teaduspäev algas kell 9 hommikupirukate ning avasõnadega, kus iga õpilane sai endale Võru Gümnaasiumi pastaka, šokolaadi ning veepudeli. Peale põgusat tutvumist suunduti

klassiruumidesse, kus hakati lahendama matemaatika ülesandeid. Minu tiimi kuulus 10. klassi neiu Valgast ning 12. klassi neiu Põlvast. Esimeseks aineks oli matemaatika, kus tuli 45 minutiga lahendada 5 ülesannet. Jagasime ülesanded raskusastme järgi ära ning hakkasime pusima.

Matemaatikaülesannete lahendamisega saime hoo sisse ja läksime rõõmsalt füüsikasse. Hea meel oli sel aastal valemilehte vaadates avastada, et tean seekord rohkem kui möödunud aastal. Bioloogia lehtede küllus ehmatas algul ära ja arvasin, et neid me 45 minutiga tehtud ei saa. Õnneks oli neist enamik pildid erinevate taimeliikide kohta. Peale lõunapausi oli aeg keemia jaoks, mis koosnes teoreetilisest ja praktilisest osast. Geograafias tuli riigi nimi, pilt ja fakt riigi kohta üksteisega kokku viia. Enamiku riikide kohta oli üpris keeruline õiget pilti ning fakti ühendada, aga Eesti sai esimeste seas tehtud.

Päev lõppes valikaine „Teeme muusikat“ kontserdiga ning autasustamisega. Nautida sai imelist Raimond Valgre loomingut oma kooli õpilaste esituses. Minu tiim küll auhinda ei saanud, kuid sellegipoolest olime veetnud toreda päeva koos ja saanud üksteisega headeks sõpradeks.

Seda üritust ei peaks võtma kui võistlust, pigem kui võimalust õppida midagi uut teiste gümnaasiumite kohta ja näidata oma teadmisi loodusainetes. Quantum on hea võimalus saada sõpru teistest koolidest ja ka uusi teadmisi end huvitavate ainete kohta.

Foto: Võru Gümnaasium

ELU SÕNAS JA PILDIS

VÕRU MAAKONNA AASTA NOORE 2020 TIITLI PÄLVIS SETOMAA NOORSOOTSKA TRIINU-LIIS TARROS

2009. aastal läksin Meremäe kooli esimesse klassi. Pildil olen koos oma nelja klassikaaslase ja klassijuhatajaga.

2017. aasta suvel toimus Setomaal Obinitas kunstilaager. Mina ja minu ema olime seto rõivais n-õ modellideks. Peale mitut väsitavat tundi päikese käes istumist valmis 6 õlimaali. Üht neist on võimalik näha Võru Spring Cafe's, mille avastasin juhuslikult, kui seal septembris esimesel koolipäeval söömas käisin.

2018. aastal anti välja minu koostatud raamat "Kua vüüd koogulist", tegemist on seto lastelaulude õpikuga.

2018. aastal käisin Londoni-reisil. See oli mul esimene kord reisida nii kaugele välismaale ja lennukiga sõita. See on olnud kõige ägedam ja meeldejäävam reis. Pildil seisan koos oma emaisaga Tower Bridge'i ees.

2019. aasta jõulukuul käisin Setomaa esindusega Tallinnas erinevates riigiasutustes visiidil. Külastuse eesmärgiks oli Setomaa piirkonna sõnumite edastamine ning jõulude puhul kinkide jagamine. Pildil olen Eesti Vabariigi presidendi kantsleis külas, kinkisin presidendile oma raamatu.

Pilt on tehtud Eesti Vabariigi presidendi Kersti Kaljulaidi vastuvõtul vabariigi aastapäeval, kuhu ka mina oli nuursootskana kutsutud. Olen sündinud 24. veebruaril, seega pidasin elus esimest korda oma sünnipäeva nii auväärses seltskonnas. Sel päeval sain ma 18-aastaseks.

2019. aasta suvel käis maailmakuulus erinevate kultuuride fotograaf Jimmy Nelson Setomaa inimesi pildistamas. Ka mina jäin koos emaga pildile.

9. klassi lõpupidu. Olen pildil koos oma ema, isa ja vendade peredega.

Minu üheks hobiks on tantsimine. Osalen Võru Kunstikooli Tantsutrupis ning olen tantsinud algklassidest saati. Pildil näete mind oma rühmaga tantsuvõistlusel esinemas.

Pean Tallinna Roosiaias käiku üheks huvitavamaks kogemuseks. Tegemist oli Vabadussõjas hukkunute mälestuseks korraldatud vastuvõtuga, kuhu olid kutsutud paljud Eesti tuntud inimesed. See oli minu esimene üritus nii tähtsas seltskonnas. Pildil olen oma nõo Mikk Tarrosegaga, tollase Eesti Noorteliidu asepresidendiga.

VAATA ROHKEM
PILTE SIIT!

	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K
September					28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Oktoober				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
November							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
Detsember		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						
Jaanuar					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
Veebruar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28										
Märts	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							
Aprill				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
Mai						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		
Juuni		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30							
Juuli				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
August							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

	Nädalavahetus
	Vaheaeg, riigipüha
	Valikkursuste nädal
	Arvestuste nädal
	Ümbervastamise aeg

Õppenõukogud
10.12.20, 25.03.21, 15.04.21, 10.06.21, 21.06.21

Kursuste kavade esitamine/täiendamine
8.09.20

Sooritamata tood saab õpilane järele vastata opetajaga kokku lepitud ajal (üldjuhul kümne tööpäeva jooksul, kuid enne kursusehinde väljapanemist) pärast õpilase kooli naasmist. Mitterahuldavat hinnet saab õpilane ümber vastata opetajaga kokku lepitud ajal (üldjuhul

Erandid 12. kl õpilastele: * kolmanda perioodi kursused lõppevad 14. aprillil 2021; * kolmanda õppeperioodi kursusehindeid ümber vastata ei saa; * täiendav õppetöö toimub 26. aprillist 8. juunini 2021.

Õpilaste vanemate koosolekud
3.09.20 (10. kl), 10.09.20 (11.-12. kl)
14.01.21 (12. kl)

Lisainfo: gymnaasium@voru.edu.ee

Õppeperioodid
I periood: 1.09-29.11.20
II periood: 30.11.20-14.03.21
III periood: 15.03.-11.06.21

Arvestused
16.-20.11.20
1.03-5.03.21
24.-28.05.21 (v.a 12. kl)

Valikkursused
23.-27.11.20
8.-12.03.21
31.05-04.06.21 (v.a 12. kl)

Koolivaheajad
19.-25.10.20
23.12.20-10.01.21
22.02-28.02.21
19.-25.04.21 (v.a 12. kl)
14.06-31.08.21 (v.a 12. kl)

Gümnaasiumi lõpuksamid
eesti keel (kirjalik) - 19.04.21
inglise keel (kirjalik) - 3.05.21
inglise keel (suuline) - 4.-7.05.21
matemaatika (kirjalik) - 21.05.21
koolieksam - 7.06.21

Kursusehinnete väljapanemine (tavaline koolipäev)
16.11.20, 25.11.20 (arvestused), 27.11.20 (valikkursused)
1.03.21, 10.03.21 (arvestused), 12.03.21 (valikkursused)
14.04.21 (12. kl III periood ja kooliastmehinded)
24.05.21, 2.08.21 (arvestused), 4.06.21 (valikkursused)

Kursusehinnete väljapanemine perioodi keskel (kaks kursust perioodis) (tavaline koolipäev)
6.10.20, 25.01.21, 19.04.21 (v.a 12. kl)

Kursusehinnete järele- ja ümbervastamine (tavalised koolipäevad, v.a 14.-18.06)
16.11-8.12.20, 1.-23.03.21, 24.05.-8.06.21 (v.a 12. kl)
14.-18.06.21 (10.-11. kl täiendav õppetöö)

Ümber vastatud kursusehinnete väljapanemine
9.12.20, 24.03.21, 9.06.21

11. klasside UPT
1.10.20 - teema(valdkonna) ja juhendaja valimine
2.11.20 - teema kinnitamine
1.12.20 - töö laiendatud kava esitamine
1.03.21 - töö esimese versiooni esitamine juhendajale
15.03.21 - töö teise versiooni esitamine UPT koordinaatorile
maikuu algus - eelkaitsmine
maikuu lõpp - lõpliku töö esitamine, retsenseerimine
8.-9.06.21 - kaitsmine

Olulisemad üritused (vt lisaks kooli üldtööplaani):
28.08 infotunnid õpilastele
31.08 esimesed tunnid
1.09 õppeaasta avaaktus (kooli siseütel)
6.09, 7.09 muusikaline etendus "Grease"
25.09 õppekäikude päev (õppesuunapõhised)
05.10 õpetajate päev ja kooli sünnipäev
30.10 KERG koolide ühispidu /JÄÄB ÄRA/
04.11 johanesspäev (kõik tunnid toimuvad)
20.11 ohutuspäev (12. kl õpilastele)
27.11 Quantum
17.12 jõulupidu /JÄÄB ÄRA/
18.12 jõuluaktus (lühendatud tunnid) /tavaline päevakava, aktus JÄÄB ÄRA/
21.,22.12 distantsõpe
11.01 kooli nimepäev
20.01 e-õppe päev /JÄÄB ÄRA/
03.02 omaloomingukohvik Pegasus /EDAS LÜKATUD, TOIMUB 07.04!/
12.02 sõbrapäev
19.02 EV103 aastapäeva aktus /JÄÄB ÄRA/
13.03 avatud uste päev 8.-9. klasside õpilastele
19.03 vilistlaspäev
14.04 12. kl tuttipäev (kõik tunnid toimuvad)
15.04 12. kl viimase koolikella aktus (10.-11. kl tunnid toimuvad)
04.05 parimate õpilaste ja nende juhendajate tänuüritus (kell 18.00)
24.05 spordipäev (10.-11. kl õpilastele)
7.06 ohutuspäev (10.-11. kl õpilastele)
11.06 kooliaasta lõpuaktus (10.-11. kl õpilastele)
22.06 12. kl lõpuaktus (kell 12.00, kooli siseütes)

DICTUM FACTUM

Toimetus ootab pilte ja kaastöid aadressil:

vesta.pille@voru.edu.ee

Väljaandja: Võru Gümnaasium

Seminari tn 1, 65608 Võru

Tel +372 5898 5103

Ajalehe järgmine number ilmub sügisel.

VAATA KA:

@OPILOSINDUSMOIS

@VORUGYMNAASIUM

VÕRU GÜMNAASIUM